JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1859. Zaturdag, 14 Mei. N°. 39.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia* .... *f* 12,50.		
„ „ „ „ „ *Java* .... „ 15,—.		
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen* .... „ 17,50.		
„ „ „ „ „ *Nederland* .... „ 22,50.		
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***	***De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.***	De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „ Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een

BIJVOEGSEL.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BATAVIA, den 10den *Mei* 1859. (No. 13.)

(*Staatsblad no.* 28.)

Gelezen, enz.

De raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Met wijziging van de twee laatste zinsneden van art. 3 en van art. 4 van het besluit van 4 Mei 1851 no. 17 (staatsblad no. 22) te bepalen:

a. dat het regtsgebied van den omgaanden regter in de vierde afdeeling op *Java* zich zal uitstrekken over de residentien *Soerabaija* met het onderhoorige eiland *Bawean, Pasoeroean, Kediri* en *Probolingo,* — en dat van den omgaanden regter in de vijfde afdeeling over de residentien *Madura* en *Bezoeki* en de assistent-residentie *Banjoewangi;*

b. dat de omgaande regter in de vierde afdeeling zal gevestigd zijn op zijne tegenwoordige standplaats *Soerabaija,* en die in de vijfde afdeeling te *Pamakassan.*

Ten tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris.
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot griffier bij den raad van justitie te Amboina, de ambtenaar ter beschikking van den gouverneur van Sumatra's Westkust mr. J. Heringa.

Tot hoofdcommies bij 's lands kas te Batavia, de eerste commies bij de directie der Burgerlijke openbare werken J. F. Eijzendooren.

Tot controleur der derde klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Palembang, de ambtenaar der tweede klasse, ter beschikking van den resident van Palembang, J. H. O. van Waveren Pancras Clifford.

Tot tweeden commies op het residentie-bureau te Batavia, de derde commies bij de directie der cultures E. von Faber.

Tot postcommies te Soerabaija E. Welter, debitant van het klein zegel, en ontvanger van het regt van successie onder Oostersche vreemdelingen aldaar;

met bepaling tevens, dat hij met deze beide betrekkingen belast blijft.

Tot pakhuismeester bij het zouthoofddepôt te Sumanap (Madura), de ambtenaar op nonactiviteit J. Hempenius, laatstelijk pakhuismeester te Bezoeki, van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Belast:

Met de waarneming der betrekking van hoofd-ingenieur van den waterstaat en de burgerlijke openbare werken, chef der vierde waterstaats-afdeeling, de ingenieur der eerste klasse, chef van het eerste bureau bij de directie der burgerlijke openbare werken, P. J. G. Beijerinck.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den majoor bij het corps pupillen W. J. A. W. Boers.

Geplaatst:

Bij het groot militair hospitaal te Weltevreden, de officier van gezondheid der derde klasse L. C. A. Rombach, onlangs uit Nederland te Batavia aangekomen.

Marine Departement.

Gesteld:

Ter beschikking van den commandant van Z. M. zeemagt in Oost-Indië en inspecteur der marine, de ambtenaar op non-activiteit J. H. C. van Dijck.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van Mei.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-stoomer in Mei den 25sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden, zullen worden gesloten op Dingsdag, den 24sten Mei aanstaande:

a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China enz., enz.
b. des middags ten 1 ure die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De directeur der burgerlijke openbare werken maakt bekend, dat, op Zaturdag den 4den Junij 1859, te Padang, onder nadere goedkeuring, aan den meestbiedende in één perceel en op een crediet van drie maanden, zal worden verkocht het den lande toebehoorende en op † 5 paal van Padang gelegen landgoed *Welkom,* met de daarop staande steenen met pannen gedekte gebouwen, bestaande uit: een woonhuis met bijgebouwen, stalling voor 24 paarden en remise, twee logeergebouwen, badhuis, en één voor kazerne gediend hebbend gebouw.

De aandacht van gegadigden wordt gevestigd op de mogelijkheid, om, door het middel van pandneming van bebouwde gronden van Maleijers, volgens het beginsel van staatsblad 1853 no. 14a § III, den grond uit te breiden.

Dadelijk benoodigd op het residentie-kantoor te Banjoemaas, een klerk, tevens griffier van den landraad, op eene bezoldiging van *f* 120: (segge *een honderd twintig gulden*) 's maands.

Zij, die voor deze betrekking verlangen in aanmerking te komen, kunnen zich met gefrankeerde brieven, en onder overlegging van bewijzen van goed gedrag en vereistche bekwaamheid, wenden tot den Resident van Banjoemaas.

Berigt aan Zeevarenden.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat ter reede van *Vlissingen,* tusschen de *Marinehaven* en het fort *de Ruiter,* op omstreeks 3 kabellengten uit den wal, een *ijzeren schroefstoomschip* gezonken ligt, waarop bij gewoon laag water eene diepte van 96 palmen of 6 vademen is bevonden; in peiling: Het fort *de Ruiter N. O. t. O.* en *de toren van Vlissingen N. W. t. N.* bij miswijzend kompas in de merken;

de toren van Middelburg tegen den Oostkant van een bosch; en *de tweede ducd' alve, in de monding der Marinehaven, eene spaakslengte bezuiden het Oostelijke hoofd van dezelfde haven.*

Deze plaats wordt aangeduid door eene *zwart en wit geblokt geverwde* of zoogenaamde *wrakton,* die iets ten Zuiden van het wrak in 22 el of 13 vademen diepte ligt tot waarschuwing om aldaar niet te ankeren.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 16 Mei, voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

en

Ten huize van den heer P. Tiedeman Jr., op het Koningsplein, door Gebrs. Roselje & Co.

Op Dingsdag, den 17 Mei, voor het commissiehuis van Gebr. Veit.

en

à 4 pCt. Vendusalaris, voor het commissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Op den 17den Mei, in de societeit de Harmonie, door den boekhandelaar H. M. van Dorp.

Op Woensdag, den 18 Mei, in een der recherche-pakhuizen aan den kleinen boom, door Abeelen, Dennison & Co.

en

Voor het locaal van Emanuel, in den Gang Patjenongan.

Op Donderdag, den 19 Mei, voor het woonhuis van wijlen den heer H. K. Keller, op Goenong Sari.

en

Voor het commissiehuis van Cassalette & Co.

Op Vrijdag, den 20 Mei, voor het commissiehuis van Gebr. Roselje & Co.

Op Zaturdag, den 21 Mei, in het locaal der Beurs.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Commissarissen te Macasser, van wijlen J. Riethagen.

Door het collegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den inlander Sarie-ie en den chinees Tio Bonto.

Door de Agenten der Samarangsche Wees- en Boedelkamer te Salatiga, van wijlen den chinees Tan Joesioe.

Door de Testamentaire Executeuren te Padang Pandjang, van wijlen den sergeant der inf. Balthazar Blats.

Door den Mede-Executeur te Batavia, van wijlen den chinees Lim Ha.

Door de Weeskamer te Soerabaija, in den insolventen boedel van Albert ten Broeke Hoekstra.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 11 Mei tot en met den 13 Mei 1859.

HOTEL DER NEDERLANDEN. V. de Haas, van Glascow. — P. Burggraaff, van Cheribon. — H. Blokziel, van de Reede. — J. van Tubergen, van Onrust. J. H. Mugge, van idem

HOTEL. WILLEM II. A. L. van Ham, van Willem I. — van Aalst, van Solo. — Schreijner, van Samarang. — Trompheller, van Willem I.

HOTEL DES INDES. E. G. Crishman, van Singapore. — G. Eschauzier en famillie, van Samarang. — O. Eschauzier, van Idem. — A. W. Mensinga, van Nederland. — J. Scheurleer van de Reede. — G. Crontzé, van Idem. — F. A. Marinkelle, van Idem. — C. Wermuth, van Samarang. — van Teutem, van B·ni.

JAVA HOTEL. H. Aspgreen, van Adelaïde. — J. G. Herklots, van Indramaijoe. — R. L. de Haes, van Telok Betong. — von den Bussche, uit het Hospitaal. — F. Nutzhorn, van de Reede. — G. H. Brakke, van Soerabaija. — G. Rotgans, van Idem. G. L. C. C. van Vugt en familie, van Idem. — G. Tapken, van de Reede.

Advertentiën.

Getrouwd:

D. BODDE
met
J. C. Ten BRUMMELER.

BATAVIA, 6 *Mei* 1859.
Eenige kennisgeving (1506)

Bevallen van eene DOCHTER, *E. F. Halewijn, Linnenschmidt van Loffelt.*

Kedong (BODJONEGORO) 23 *April* 1859. (1459)

Bevallen van eene DOCHTER, *L. G. J. de Neve,* geboren *Loder.*

PADANG, 4 *April* 1859.
Algemeene kennisgave. (1535)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. van Bennekom, Mackenzie.*

PADANG PANDJANG, 17 *April* 1859. (1524)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, *J. D. Ardesch, Goldman.*

MACASSAR den 18den *April* 1859.
Eenige kennisgave. (1493)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. C. van Eersel* geb. *Haase.*

WILLEM I, den 29sten *April* 1859. (1494)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *E. A. Kam.* geboren *Cambier.*

AMBOINA, *den 28sten Februarij* 1859.
Eenige kennisgave. (1538)

Bevallen van een' ZOON, *T. van Beuningen van Helsdingen,* echtgenoote van

W. J. LEIJDS.

MAGELANG (RESIDENTIE KADOE,) 1 *Mei* 1859. (1489)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *S. C. Getter* geb. *Meijer.*

BATAVIA den 7 *Mei* 1859. (1525)

Bevallen van eene DOCHTER, *W. C. Krautjenoord, van Ysseldijk.*

BATAVIA, 10 *Mei* 1859. (1539)

Voorspoedig bevallen van eene welgeschapen DOCHTER, *J. H. Sersansie,* geliefde Echtgenoot van

BATAVI, 8 *Mei* 1859 H. E. GOUIJN.
Eenige kennisgave. (1519)

Bevallen van eenen ZOON, *M. de la Rambelje, Tholen.*

den 4den Mei 1859. (1578)

Bevallen van eene DOCHTER, *J. A. Blankert, Veltman.*

[illegible] 11 *Mei* 1859. (1516)

Den 5den Januarij jl., is te Nijmegen in den ouderdom van 65 jaren overleden, onze geliefde vader en behuwdvader, *Wilhelm, Friedrich, Meister,* gepensioneerd Oost-Indisch militair ambtenaar der eerste klasse.

C. F. MEISTER, *mil. ambt. 2 kl.*
J. M. MEISTER,
geb. Klerks.

AMBOINA, 1 *April* 1859. (1491)

Died at Probolingo on the 25th April *Richard Symons, Esquire.* Aged 63 years — deeply lamented by his relatives and friends. (1577)

De jongste onzer lievelingen werdt ons heden door den dood ontrukt.

GROBBEN.
SIEDIJK.

TJILATJAP, 28 *April* 1859.
Eenige kennisgave. (1557)

Overleden op den 4 Mei ons jongste DOCHTERTJE *Johanna, Wilhelmina,* oud 13 maanden, en op heden ons tweede dochtertje, *Maria, Louise,* oud ruim twee jaren,

L. THESINGH.
M. J. THESINGH.
Duijvene.

BUITENZORG, den 7den Mei 1859. (1521)

Op den 5den Mei 1859 is te *Wonosobo,* na één langdurig lijden tot mijn diepste droefheid overleden, mijn dierbare echtgenoote *Josephina, Leonora, Elisabeth, Israël,* mij nalatende 2 jeugdige kinderen.

J. LAPRÉ.

BANJOEMAAS, 7 *Mei* 1859. (1560)

Had het 10e Bataillon Infanterie reeds in het bivouac bij *Badjoa* op den 3den April ll. een treffend verlies geleden door het plotseling overlijden van twee officieren, de eerste luitnnant **R. W. D. Thomasset** en de tweede luitenant **J. C. A. van Dentzsch,** die alhoewel beiden in nog jeugdigen leeftijd, reeds getoond hadden, manmoedig de gevaren en ontberingen van den krijg te trotseren, heden werd dit verlies vergroot door het ons ontvallen van den eenigen broeder van laatsgenoemde, den eersten luitenant-adjudant **T. C. J. van Dentzsch,** Ridder der M. W. O. 4e klasse.

Sleehts weinige dagen na de terugkomst van de Bonische expeditie, overleed hij in het vaderlijk huis aan ziekte, waarvan de eerste verschijnselen zich op de terugreize geopenbaard hadden.

Met den zwaar beproefden vader, die al wat hem nog op aarde dierbaar was in zijne twee zonen aan het vaderland ten offer bragt, staren wij hen na; die door ouderliefde, stipte pligtsbetrachting, beproefden moed en aangenamen omgang zich aller achting en genegenheid wisten te verwerven.

Het Korps officieren van het
10e *Bataillon Infanterie.*

BATAVIA, den 9den *Mei* 1859. (1518)

Op den 1 Junij e. k.

zal ten kantore van de firma **Schimmelpenninck & Co.** te Soerabaija, des middags ten één ure bij inschrijving verkocht worden

DE TABAKS OOGST 1858

van het merk **DMVO.**

De monsters van deze partij zullen van af den 20sten Mei e. k. ten bovengenoemde kantore te bezigtigen zijn.
(1558)

VENDUTIE

Op Maandag den 16 Mei 1859,

voor het Commissiehuis van

ABEELEN DENNISON & Co.

van Lijnwaden, Zeildoek, drie Balen Leidsche Wollen Dekens, deur- en kast-sloten, Puike Boter, Waskaarsen.

6 Persische gazellen, eenige paren Persische kippen,
1600 Djatie kromhouten.
400 Djatie houten balken
50 picols Padang koffij
50 Zakken gram
400 picols Bindrotting.

eenige pas aangebragte zingende Kanarie vogels.
(1528)

---

op de Vendutie

van Maandag aanstaande van

ABEELEN, DENNISON & Co.,

zal mede worden verkocht:

1 Praauw Collect, groot circa 3 koijangs.

30 KOEBEESTEN.
(1575)

OP DE VENDUTIE

van Dingsdag den 17den Mei

BIJ

Gebrs. VEIT,

zullen nog worden verkocht:

Twee bezette europeesche Koeijen
Elf Merries en Veulen
Twee Merries hoog 4 voet ieder,

alsmede:

DJATTIEHOUTEN PLANKEN EN BALKEN, EN AFBRAAK.
(1569)

Hout-Vendutie te Cheribon.

Op Maandag, den 16 Mei,

zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen, eene aanzienlijke partij

uitmuntende

DJATTIE-HOUTEN

BALKEN,

en

CHINESCHE DOODKISTPLANKEN,

(1495) ARNOLD BIK EN Co.

VENDUTIE

op Maandag 16 Mei 1859

ten huize van den heer **P. TIEDEMAN Jr.** op het Koningsplein (Westzijde)

door **Gebrs. ROSELJE en Co.,**

van een netten en wel geconserveerden Inboedel, bestaande uit: divers meubilair, zoo van Mahonie als ander hout, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Pendules, Zilver, Pleet, Porcelein, Kristal- en Glaswerk, wijders 4 spannen goedloopende Paarden, Rijtuigen, Tuigen, eene groote Collectie Bloemen, enz.
Zondag te voren te bezigtigen. (1537)

VENDUTIE

Dingsdag 17 Mei 1859,

à 4 pCt, Vendusalaris,

voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

van diverse Lijnwaden, Provisien en Dranken voorts nog 7 Opstallen, van Steen met pannen gedekt staande op *Tana-Abang* naast het huis van den Chinees *Tjam Tje Goan*, **Kongsie No. 133.**

1 Opstal staande op *Bazaar-Baroe*, bewoond door den Chinees *Ong-Tjoat.*

en 2 Opstallen staande op *Noordwijk*, nabij de Sluisbrug, bewoond door de Chinezen *Tjan-Asie* en *Tjan-Sioelien.* (1510)

Op Dingsdag den 17 Mei,

zal door den boekverkooper

H. M. VAN DORP,

in de Harmonie gehouden worden eene

VENDUTIE

VAN EENE BELANGRIJKE VERZAMELING VAN

Hollandsche, Engelsche, Fransche en Latijnsche

BOEKWERKEN,

handelende over:

Bouw- en Werktuigkunde, Geschiedenis, Onderwijs, Reis- en Levensbeschrijvingen,

benevens eene fraaije collectie

PLATEN EN PORTRETTEN.

De Catalogus zal binnen weinige dagen verkrijgbaar zijn. (1499)

Op de Avond-Vendutie van boeken,

op Dingsdag den 17den Mei,

zal nog verkocht worden:

Eene intesserante verzameling van

MODELLEN VAN INLANDSCHE WONINGEN,

bijzonder fraai bewerkt:

met huisraad en alles wat daarin verder kan gevonden worden.

DRIE COLLECTIEN

HOUTSOORTEN VAN HET EILAND JAVA,

EEN SEXTANT, VERREKIJKERS,

EEN AANWIJZER VOOR OPMETINGEN

op den pas en vele andere instrumenten.

De PLATEN, INSTRUMENTEN en RARITEITEN zullen precies ten 9 ure verkocht worden. (1551)

OP DE VENDUTIE

van Dingsdag 17 Mei,

zullen almede worden verkocht:

Een ledig stuk grond gelegen op **Tana-Abang**, verponding no. 6168.

Een erf bebouwd met een steenen huis met pannen gedekt gelegen in de **Buiten Nieuwpoortstraat**, verponding no. 291, en

Een dito dito gelegen op **Kampong Opak**, verponding no. 5319.

(1509) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Vendutie

Op Woensdag, den 18en Mei 1859,

in een der Recherchepakhuizen aan de kleine Boom

door ABEELEN, DENNISON EN Co.

ten 10 ure:

Het Ned. gekoperd en kopervast barkschip

PRINCES SOPHIA,

groot 321 gemeten lasten,

gevoerd door kapitein A. L. HOFFMAN,

zoo als hetzelve ter reede is liggende,

en daarna deszelfs inventaris, als Rondhouten, Zeilen, Ankers, Kettingen, Staand en loopend Want, Watervaten, Sloepen en verdere scheepsgoederen. (1529)

OP DE VENDUTIE

van Woensdag, aan de kleine boom,

zal mede worden verkocht:

Eene **Chronometer** van Parkinson en Frodham te Londen No. 2247,

benevens eenige

Europesche Varkens,

behoorende tot de inventaris van het Nederl. schip

Princes Sophia.

(1574) ABEELEN, DENNISON & Co.

VENDUTIE

op Donderdag den 19 Mei aanstaande

voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & Co.

van diverse Koopmansgoederen, meerendeels voor rekening van de Bataviasche Weeskamer, als administrerende den faillieten boedel der firma **Tölken, Voget & Co.** Chits, Laken, Cachemire, Vestenstof, bijzonder fraaije Tafelkleeden, Foulards, Broekenstof, Drill, Wagenpasseement, Sokken, Jaconnets. Naalden, Haken en Oogen, 200 dz. Agaatknoopen, gewone knoopen, eene groote partij Spiegeltjes. Timmermansgereedschap, divers IJzerwerk als: Grendels, Scharnieren, Messen, Tangen, Sloten, eene partij fijn Glaswerk, enz., enz.

benevens in Entrepôt:

25 vaten Boslemmer messen.
(1579)

VENDUTIE

Vrijdag 20 Mei 1859,

wegens vertrek voor het woonhuis van den WelEdG. Heer **DE ROCHEMONT,**

achter de Societeit CONCORDIA

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van eenen netten inboedel, bestaande uit: ***spiegels*** en ***schilderijen-, hang-*** en ***tafellampen, stoelen, tafels, kasten, canapés, ledikanten, porcelein-, glas-*** en ***aardewerk,*** voorts nog ***wagen*** en ***bendiepaarden, bendies,*** enz. (1564)

VENDUTIE

Op Vrijdag 20 Mei 1859,

voor het Commissiehuis van

GEBRS. ROSELJE & CO.,

à 4 pCt. Vendusalaris

van Kramerijen, Glaswerk, Boter, Klokjes, Japansche Zijde, Tafellampen, gebleekt Linnen, Tafel- en Servetgoed, Spreijen enz.

voorts:

50 kistjes à 1 doz. puike **Portwijn.**
100 » **Cocos Zeep.**
1 kist **Wagenpassement.**
1 » fraai bewerkte **Zilver- en Goudstof** 80 pièces à 9 Amst. Ellen.
1 baal supra fijn **Tricot.**
3 » » » **Laken.**
4 » **Chits.**
2 » geweven **Doeken.**
5 » imit: batik **S.**
1 » **Boeg. Sarongs**, prachtig met goud doorweven.
5 » **Mignonnetten.**

alsmede:

Diverse **Lijnwaden**, meer of min door zeewater beschadigd. (1565)

Op Vrijdag 20 Mei 1859,

zullen de Ondergeteekenden in Vendutie verkoopen:

500 KISTEN JAPANSCHE SOYA.

(in Entrepot liggende) bij kavelingen van 50 kisten.

(1566) GEBRS. ROSELJE & Co.

Vendutie te Tagal.

Op den 23 en 30 Mei aanstaande,

zullen door de firma Eugène Bedier & Co., in liquidatie, publiek worden verkocht; ter hoofdplaats Tagal,

de navolgende goederen:

100 kisten à 4 doz. St. Julien Medoc.
50 » Genever van verschillende merken.
20 » Lijnolie.
50 vaatjes Puike Boter merk Van der Leeuw.)
20 kisten Jap Paijongs, fijne wijn als: Bourgogne, Hermitage, Chateau Lafitte, Cantenac, etc., fransche Azijn in Kisten à 1 dozijn, Selterswater in heele en halve manden, Rozenwater, Madera, Portwijn, Haantjes en Porterbier, Slaolie, Vruchten op water, Liqueuren van Focking en Loosjes, fransche Stroop, Eng. en fransche Geleyen, Gordijngoed, Laken, Tricot, een partij Hollandsche en fransche Groentens en Vleeschen, Waskaarsen, Gember, fransche Hemden, Champagne van Jacquesson & Fils, Waschstellen, Waschzeep, verlakt en maroquin Leer, gedroogde Vruchten, Hollandsch Zuur, Politoer en Spiritus, Blanco Boeken, Spijkers van verschillende dimensiën. Een partij Engelsche Sloten, Scharen, Hengsels enz., enz.

Een partij Dames en Heeren Bottines.

Een dito Parfumerien van de Societé Hygienique.

Eenige mode artikelen en hetgeen verder ten voorschijn zal worden gebragt. (1515)

VENDUTIE

Op Donderdag den 26 Mei 1859,

voor een Pakhuis aan de groote rivier naast de factorij der *Ned. Handel-Maatschappij* ***door***

JOHN PRYCE & CO.

à 4 pCt. Vendusalaris,

van een groote partij **Lijnwaden, Chitsen,** gebleekte en ongebleekte **Drills,** ijzeren **Ledikanten, Veldbedden, dubbele spiegels voor het opmaken van het haar, glas- en aardewerk, presenteerbladen, lepels en vorken, gewaste doek voor rijtuigen, imitatieleder, wagenveeren en assen, ijzerwerk, spijkers, patjols, wagenpassement,** borstelwerk, knoopen, zeep, diverse Provisien, portwijn, madeira, sherrij enz. enz. verder van diverse gereedschappen en wapenen, geschikt voor de Lampongs en Poggij Eilanden als: *Pedangs, Bilioengs, Dolken, Goloks en pieken,* enz., enz.
(1552)

VENDUTIE

op Dingsdag den 17den Mei,
voor het Commissiehuis van
Gebrs. **VEIT**,
op **Passar Senin**,

van: *wagens, bendies, paarden*, geschikt voor de wagenverhuurderij, *meubelen* van vertrekkende personen, *heerenhemden, tafel- en servetgoed, handdoeken- en gordijngoed, kinderhoedjes, shirting scheernecessaires, enz., enz.*
(1525)

VENDUTIE

op Donderdag den 26sten Mei 1859,
ten huize van wijlen den HoogEdel Gestrengen Heer
P. J. B. DE PEREZ op Kramat,
door
Gebrs ROSELJE & Co.,

van de op de Vendutie van 9 Mei jl. onverkochte Goederen, bestaande uit al het Meubilair, Spiegels, Schilderijen, Pendules, Zilver-, Pleet-, Porcelein-, Kristal- en glas-werk. (1558)

Op Donderdag den 16den Junij e. k.
des morgens ten 11 ure,

zullen, ten kantore van den *Notaris* **J. J. MIJNSSEN**, voor den tijd van **Zeven** jaren, te rekenen van af 1sten Januarij 1860 tot ultimo December 1866, worden verhuurd de landen

Tjipaminkies, Tjimapak en Denambo.

De voorwaarden liggen bij voornoemden *Notaris* ter lezing, terwijl verder inlichtingen te bekomen zijn bij *den Curator over den Heer* M. A. Michiels
J. VAN LENNEP

Batavia, 25 *Maart* 1859. (1377)

In den loop der volgende maand,
zal op een nader te bepalen dag,
in het openbaar worden verkocht
voor rekening des boedels van wijlen den
Heer J. Pietersz,

een **Erf** bebouwd met een **steenen WOONHUIS** met pannen gedekt, staande en gelegen op de *Voorrij*, Blok **L**, deel 19, No. 134, bij de verponding geregistreerd onder No. 4170, thans bewoond door den Heer *R. P. Carels.*
J. F. ARNOLD qq.

Batavia, 14 Mei 1859. (1563)

De Ondergeteekenden ontvingen dezer dagen,
eene partij:

Fransche Conserves,

waaronder:

diverse Pâtés Fruffes, Truffes Pures, Champignons, gedroogde Morelles; Vruchten op water, op Brandewijn, en op Likeur,

GESORTEERDE SIROPEN
op heele en halve flesschen,

Olives farices en in zout, Cappers, Superieure Salade Olie, Vijgen, Pruimedanten, Vermicelle en Macronie in kistjes.

Verder:

ECHTE JOHN ALBERTY COGNAC, MERK CC.
en andere soorten,

Bourgogne Chambertin, Clos de Vougeot, Hermitage, Champagne, waarbij echte Cliquot, diverse roode wijn, Muscat Frontignan, Haut Sauterne,
alsmede eene groote partij:

RIJNWIJN,

van diverse zeer gunstig bekende merken in heele en halve flesschen.
(1562) VAN DER MEULEN & Co.

Ontvangen:

een factuur fraaije en elegante

SAVONET-HOROLOGIEN,

waaronder zeer kleine
Gouden, geëmailleerde en met diamanten bezette

DAMES-HOROLOGIEN,

fraaije Gouden en Zilver vergulde

HEEREN-HOROLOGIEN,

van zeer doelmatige grootte en tot bijzonder billijke prijzen.
(1551) JOHN PRYCE en Co.

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.
LUNDI, 16 Mai 1859.

Relâche.

Le Régisseur,
(1576) B. NANTEUIL.

MAATSCHAPPIJ
van
TOONKUNST.

Instrumentale Oefening voor Dames, en **Vocale Oefening** voor Dames- en Mannenkooren, op Woensdag den 18den Mei 1859, des avonds ten 8 ure, in de ***Societeit de Harmonie.***

Namens de Directie:
(1570) WAANDERS, *Directeur.*

Wissels op Amsterdam,

bij de O. I. Maatschappij van Administratie en Lijfrente, kantoor Batavia.
(1571)

IJS

A Comptant, tegen 15 *Cents per pond.*

Bij maandelijks vooruitbetalen abonnement voor 10 Cents per pond.

Het IJshuis, is behalve op Zon- en feestdagen, geopend van 1 tot 4 uur 's namiddags.
(1547) E. CHAULAN, DEELEMAN en Co.

Verkrijgbaar:
Alle dagen van 4 tot 8 uur

IJS, per pond.

Bij vooruitbestelling

GEPREPAREERD VANILLE EN VRUCHTEN IJS,
Fromage Glacé,
Charlotte Russe,
„ Parisienne,
Punch à la Romaine.

voorts:

VANILLE, FRAMBOZEN- en BESSENSAP, expresselijk voor IJs te prepareren.
(1512) LEROUX en Co.

De Ondergeteekenden hebben ten verkoop ontvangen:
eene bijzonder fraaije collectie

GRAVURES,

in rijk Vergulde Lijsten,
in stellen van 2, 4 en 6 stuks, waaronder vooral melding verdienen,

EEN STEL VAN 6,
voorstellende de belangrijkste ***Episodes uit het Leven van Napoleon den Groote;***
EEN STEL VAN 4,
de Schepping, de Geboorte van Christus, Golgotha en het Laatste Oordeel en meer anderen.

De ***Lijsten*** zijn vervaardigd van eene Compositie en hardheid gelijk aan ijzer, terwijl het verguldsel zoo voortreffelijk is, dat het jaren lang zijn primitieven Lustre zal behouden. Vocht en Lucht zullen hoegenaamd geen effect op de Lijsten uitoefenen.
(1556) Gebrs. ROSELJE en Co.

TOKO RIJSWIJK.

Per *Drie Vrienden* en andere schepen ontvangen:

BOTER,
(Van der Leeuw),

Hammen, Kaas,
Versche Anchovisch,
GEROOKTE OSSENHAASJES, STOOMZALM van *Nieuwenhuijsen*,

VALKBIER OP FUST,
DEENSCHE EN HOLLANDSCHE ASPERGES,
benevens
Alle soorten van Dranken en Provisiën.

KORALEN GARNITUREN en afzonderlijke voor Dames en Jonge meisjes, CHINESCHE WERKTAFELS met toebehooren, IVOREN JONKEN voor Étagère, Fiches,

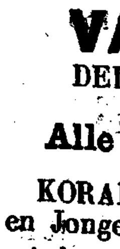

Porceleine en andere

MODERATEUR LAMPEN,

SCHILDERIJEN, GLAS en PORCELEIN, alsook ***eene prachtige Arabische* HOUKA** en een aantal goederen meer.
(1462) J. C. SAYERS.

WOODBURY & PAGE,
Photographisten op Rijswijk,

hebben ontvangen eenen nieuwen voorraad **Lijsten, Étuis, Stereoscopen** en **Medaillons,** en gaan voort met het vervaardigen van PORTRETTEN, dagelijksch van des morgens 8 tot 12 uur, tot den 24sten dezer, zijnde zij voornemens Java alsdan onmiddelijk te verlaten.

Ten gerieve van liefhebbers verkoopen ***Woodbury en Page,*** compleete toestellen voor Photographie, bestaande uit de **Camera Obscura, Chemische preparaten, Glazen** en al wat noodig is ter vervaardiging van Portretten.

Toestel No. 1 à *f* 72,—, No. 2 à *f* 150,—.
(1501)

W. J. OLLAND.
Horologie- en Instrument Maker

op Noordwijk tegenover het Java-Hôtel,

heeft alhier geheel met eigen hulpmiddelen te zamengesteld en vervaardigd een

ELECTRO MAGNETISCH UURWERK.

Dit op Java nog geheel vreemde Instrument thans in werking zijnde, noodigt hij beleefdelijk zijne begunstigers ter bezigtiging uit.

Reparatie van Horologien en alle soorten van Uurwerk en Chronometers. Groote sortering van Pendules, Heeren en Dames Horologien worden volkomen gerepasseerd en voor de soliditeit gegarandeerd afgeleverd. (1542)

Quinium Wijn.
Nieuw middel tegen de Koorts.

BOND'S PERMANENT INKT, om linnen te merken.
BULL'S SARSAPARILLE.
Weder ontvangen bij
(1573) W. SPECHT GRIJP.

Parfumeries divers de Gosnell,

ESPRIT DE ROSE,

LAIT DE ROSE, BOITES ET HOUPETTES, EAU DE ROSE DE PERSE, POUDRE DE VIOLETTE, POUDRE DE RIZ.
Chez
(1555) Md. JANET.

HET KOFFIJHUIS

te Passer-Senin, is van af den 25sten dezer
Gesloten.
(1526) W. PADDINGEE

FROMAGE GRUYÈRE,
HOLLANDSCHE PROVISIEN,

in blikken, als:
VLEESCH, GROENTEN, nieuwe ANSJOVISCH,

PANAMA-HOEDEN,
FRANSCH KINDERSPEELGOED EN GROOTE POPPEN,
bij
TIO TJIANGHIAN,
(1580) *Basaar-Baroe.*

LET WEL!

☞ Debiteuren en Crediteuren **aan het Vendukantoor te** *Meester Cornelis*, worden hierbij beleefdelijk verwittigd, dat de Heer ***L. C. Meynts***, kommies ten residentie-kantore van Batavia door den ondergeteekende is gemagtigd tot de verdere in ontvangst name en uitbetaling, van nog bij dat vendu-kantoor ***uitstaande vorderingen.***

De betalingen kunnen geschieden bij genoemden Heer ten residentie-kantore van Batavia, **van des morgens 10 ure tot des namiddags 2 ure, Zon- en feestdagen uitgezonderd;** als mede voor zoo veel doenlijk, ten huize van ZEd. te *Meester Cornelis.*

De gewezen Vendu-meester aldaar.
A. P. VAN LEEUWEN.

Meester Cornelis, 8 *Mei* 1859. (1490)

☞ Bij eene fatsoenlijke familie te *Buitenzorg*, wordt aangeboden inwoning, het gebruik der tafel voor een eenig Heer. Adres franco, La. A. Z. post-restante te *Buitenzorg.* (1567)

Verlangd:
Eene

GOUVERNANTE.

Adres Lt. **A. M. Z.** bij den uitgever dezes *franco.* (1561)

Op de Fabriek **Ardjowinangun**, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een bekwaam **Machinist** en een **Suikerkooker**, die het kooken verstaat met luchtledige toestellen.
Salaris naar bekwaamheden.
Men adressere zich onder franco brieven met overlegging van getuigschriften tot den ondergeteekende
E. N. SIEBURGH.
CHERIBON, 7 Mei 1859. (1559)

Een heer zoekt, met inbegrip van Tafel, inwoning bij eene fatsoenlijke Familie.
Adres: Letter **S.**
(1517) LANGE EN Co.

In de betrekking van

OPZIENER

te **Teloekdjambi, Krawang**, is voorzien. (1572)

AVIS.

Un sucrier Liquoriste ayant été employé à Maurice pendant un long laps de temps et ici à Java durant 5 années consécutives dans une usine à vapeur, qu'il n'a quitté que pour cause de santé, desire se replacer de nouveau.
S'adresser pour les renseignements à Monsieur J. Klap, Docteur medecin à Tagal. (1561)

Er wordt verlangd voor de opleiding van een meisje van acht jaar, eene, liefst bejaarde, **Gouvernante**, in staat onderwijs te geven in al wat tot eene gesoigneerde opvoeding behoort.
Adres letter **C.**
(1516) LANGE EN Co.

TE KOOP Wegens vertrek, een mooi en groot span **Preanger wagen paarden**, kleur kastanje bruin.
Te bevragen bij
(1497) H. M. VAN DORP.

TE KOOP of **TE HUUR** een aangenaam en ruim WOONHUIS.
Adres
(1541) LANGE EN Co.

TE HUUR **Een Huis**, in de *Beerendrechts-laan.*
Adres
(1534) A. THIEBAULT.

TE HUUR Een Groot **Pakhuis** met 2 verdiepingen bij de Groote Rivier dadelijk te aanvaarden.
Adres
(1508) LEVERT EN CO.

The interest and responsibility of **Mr. William, Thomas Marten** in our firm here, and in the firm of Pasoeroean cease this day.
Mc. MILLAN, MARTEN & Co.
SOERABAIJA, 30 *April* 1859. (1544)

Mr. William Thomas Marten, was admitted a partner into our firms here, Singapore and Manilla and **Martin, Zurner & Co.** Glasgow from 1t. inst.
MARTIN, DYCE & Co.
BATAVIA, 12 *May* 1859. (1545)

Te rekenen van den vijftienden Mei e. k., zal de firma **Eugène Bedier & Co.** te Tagal, ophouden te bestaan. De ondergeteekende is met de liquidatie belast, en verzoekt alle de Debiteuren, om binnen eene maand betaling te doen van hun debet aan den Heer **Mr. E s' Jacob** te Batavia, als zijnde tot de ontvangst en kwijting behoorlijk gemagtigd.
(1514) EUGÈNE BÉDIER.

Me referte tot bovenstaande advertentie, worden alle schuldenaren der op 15 Mei e. k. dissolveerende firma **Eugène Bedier & Co.** te Tagal, verzocht, om binnen eene maand na heden betaling te doen van hun **Debet** ten kantore van den advocaat en procureur
(1514) E. s' JACOB.

In de boedels van wijlen den kapitein titulair der chinezen *Lie Tiangkho* en van wijlen *Lie Tjoelliong*, zijn eenige **Goud** en **Zilverwerken** en **Juweelen** gevonden, die, blijkens bestaande aanteekeningen, door onderscheidene personen waren verpand; de respective eigenaren van deze voorwerpen, worden uitgenoodigd deze, binnen den tijd van ééne maand, gerekend van heden, te komen uitlossen ten huize van den ondergeteekende, zullende bij gebreke daaraan, de verpande voorwerpen in het openbaar, voor rekening van belanghebbenden, worden verkocht.
BATAVIA, 8 *Mei* 1859.
De Executeur testamentair in de nalatenschap van wijlen LieTjoeliong.
(1492) TAN KAMLONG.

Maatschappij tot bevordering van Mijn-ontginningen in
Nederlandsch-Indië.

Ten gevolge van het vertrek naar **Europa** van den heer *P. Tiedeman* Jr., is tijdelijk in zijne plaats aangesteld en opgetreden als waarnemend Directeur, de heer **Frederik Hendrik Tiedeman.**
Namens de Maatschappij voornoemd:
de mede Directeur,
A. FRASER.
BATAVIA, 9 *Mei* 1859. (1530)

Consulat Général de France.

Par ordre de M. le consul général, il sera procédé le jeudi 19 Mai courant, à la vente aux enchères publiques, par.
MM. **CASSALETTE & Cie**,
pour le compte de qui il appartiendra d'une ancienne chaudière en fonte, provenant du navire la *Johanna*, capitaine *Wetzel.*
BATAVIA, *le* 10 *Mai* 1859.
Le Chancelier du Consulat Général,
(1522) HENRIJ DU CHESNE.

DOOR DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

worden alle *huidziekten* genezen, hoe verouderd die ook mogen zijn. GERRIT JAN DE VRIES, te *Batavia*, leed langen tijd aan huidziekte; zijn aangezigt, armen en beenen waren met puisten bedekt, voortspruitende uit scheurbuikziekte; alle door hem aangewende middelen waren vruchteloos. Eindelijk gebruikte hij de zalf en pillen van Holloway, welke spoedig eene verbetering in zijnen toestand veroorzaakte, en hem vervolgens in weinig weken tijds geheel herstelde. Door deze zalf worden wonden genezen van twintig jaren oud.
De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.—*f* 3.—*f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.—*f* 3.—*f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	Mrs. Cheriman.
» Poerworedjo	»	F. Neumann.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	Mr Blok,
» Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolff, & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (1553)

Worden nogmaals

beleefd terug verzocht
de inteekeningslijsten op DEN KORAN,
door
Mr. TOLLENS,
daar de oplage noodwendig moet geregeld worden.
(1540) LANGE EN Co.

LIBRAIRIE H. M. VAN DORP à BATAVIA.

LE SAPHIR. Livre des Salons, avec 12 magnifiques gravures Anglaises. . . . . . *f* 20.—
EDMOND. Voyages dans les mers du Nord à bord de la Corvette la reine Hortense avec cartes et planches. . . . . » 30.—

Bibliothèque de jeunes Demoiselles.

TOPFER. Rose et Gertrude; Reflexions et menus propos. — Le Presbytère. — Nouvelles Genevoises. 4 vol. reliés en maroc. doré. . . » 24.—
DE GENLIS. Veillées du Chateau, 2 vol. do. » 12.—
TREMADEURE. Emelie 1 do. » 6.—
La Chaine de Marguerites par l'auteur de l'heritier de Redcliffe, 2 vol. . . . . . » 8.—
WHITEFRIARS. Roman Anglais. . . . » 4.—
DICKENS. La petite Dorritt, 3 vol. . . . » 12.—
MAC INTOSH. Les histoires de la bonne Tante. » 4.—
TREMADEURE. Eugenie ou le Monde en miniature . . . . 10.—
et d'autres livres des meilleurs auteurs en belle reliure.
MUSEUM LITTERAIRE, les dernières publications à
50 cents pr. Volume.
ROMANS NOUVEAUX. ed. Lebègue à
f 1 pr. Volume. (1550)

VOCABULAIRE FRANÇAIS-MALAIS,

à *f* 6— franco per post ***f* 7—**,
te bekomen bij
H. M. VAN DORP, *te Batavia.* (1548)

238e NEDERLANDSCHE STAATS-LOTERIJ.

Heele, Halve, Vijfde en Tiende Loten te bekomen, à *f* 100.— *f* 50.— *f* 20.— en *f* 10—.
bij den Boekhandelaar
H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1859. (1464)

Boek- en Papierhandel van **H. M. van Dorp**, te Batavia.

Ontvangen de beroemde:
Alexandre's Plume Cimentée,
in 4 soorten à *f* 5.— per Gros.
Fraaije zeer volledige Heeren- en Dames NECESSAIRES.
Schrijfcassetten van **Marocco-** en **Palijssanderhout.**
Paarlemoeren en **Ivooren Pennehouders.**
GUYOT ENCRE VIOLETTE à COPIER
(1549)

HOOGE PRIJZEN

GETROKKEN UIT DE

237e. Staats-Loterij,

Collecte: C. G. BOONEKAMP, te Rotterdam.

No.	2532.	De hoogste prijs van	*f* **100.000**
»	16384.	» kapitale » » »	**25.000**
»	12958.	» » » » »	**10.000**
»	9051.	» » » » »	**5.000**
3 prijzen van		. . . . . . »	**2.000**
22	»	» . . . . . »	**1.000**

Per Mail ontvangen
voor de thans trekkende
238 STAATS-LOTERIJ
en te bekomen:

1 heel Lot	. . . . . . à	*f* 100.—
1 half »	. . . . . . »	» 50.—
1 vijfde »	. . . . . . »	» 20.—

Te Batavia bij G. KOLFF EN Co.
Te Samarang bij de GROOT, KOLFF EN Co.
(1502)

Vertrekkende Personen.
Charles Joseph de Fiequelmont, vertrekt naar Europa.
(1496)

Dibiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den chinees *Lim Pong*, worden verzocht aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden aan
Den Executeur,
LIE TIANGBOUW.
den 10 *Mei* (1488)

STOOMBOOT OENARANG.

Met de op **15**den dezer naar ***Samarang*** vertrekkende Stoomboot.
Wordt Passage aangeboden naar TAGAL.
de Agenten,
(1543) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Bij tijdige aankomst van SINGAPORE, vertrekt het Stoomschip
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
op Maandag den 23 dezer naar **Samarang & Soerabaijà.**
De Directie
(1507) MACLAINE WATSON EN Co.

STOOMBOOTDIENST

tusschen

Samarang en Batavia.

De Stoomboot **»OENARANG"** kapt. **S. van Hulstijn,** zal gedurende de maand **Mei** vertrekken als volgt:
Van **Samarang 20**
» **Batavia 15** en **25**
des morgens ten 8 ure.
Nadere informatiën bij de
Agenten,
(1504) LANDERG, BEZOET DE BIE EN Co.

STOOMBOOT SAMARANG PACKET.

Het vertrek van deze Boot is bepaald: op den 19 en 29 Mei van **Batavia** en den 14 en 24 van **Samarang,** terwijl er altijd gelegenheid zal bestaan, om **Cheribon** aan te doen.
Nadere informatiën bij
de Agenten.
(1505) LEVERT EN Co.

STOOMBOOTDIENST

naar
Samarang & Soerabaija
Gedurende de maand Mei zal gelegenheid bestaan om naar bovengenoemde plaatsen te vertrekken.
Op den 20 en 30 dezer.
Informatiën bij
(1503) W. CORES DE VRIES.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 14 Mei 1859, No. 59.

BATAVIA.

In den morgen van den 13den Mei, is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal, met gevolg, van hier naar *Buitenzorg* vertrokken.

— Het had al zeer weinig gescheeld, of onze abonnés hadden ll. Woensdag ons blad niet ontvangen. De looper van den Java-Bode toch, die, ll. Dingsdag avond, de trommel met de gecorrigeerde proeven, copijen enz. van het huis des redacteurs naar dat des uitgevers bragt, werd, wegens het niet voorzien zijn van licht, door de wacht nabij Gang Patjenongan opgepakt. Hij verzocht der wacht, de trommel aan het in de onmiddelijke nabijheid liggende huis zijn meesters te laten bezorgen, doch dit werd hem geweigerd en hij naar den onder-schout van Weltevreden, *J. J. Jonker*, gebragt. Ofschoon het nog vroeg in den avond was, sliep deze den slaap des regtvaardigen, en eerst den volgenden morgen werd onze looper onderzocht. Hij smeekte den onder-schout dringend en herhaaldelijk, bijaldien hij gevangen moest blijven, de trommel, waarop sinds den vorigen avond gewacht werd, bij onzen uitgever te laten bezorgen, doch de onder-schout weigende kortaf, een oppasser of koelie te roepen, zeggende, dat dit hem niet aanging.

Daar onze looper niet kwam opdagen, werd door onzen uitgever een onderzoek ingesteld er, eerst ten een ure des namiddags, werd het verblijf des loopers bekend, hij tegen *f* 3 boete ontslagen en de trommel afgegeven.

Wij weten zeer wel, dat onze looper, door het niet voorzien zijn van licht, eene policieovertreding begaan had, doch wij vermeenen, dat de onder-schout, zoo al niet de wacht, *verpligt ware geweest, de trommel dadelijk bij onzen uitgever te laten bezorgen.*

Wij vestigen de aandacht van het hoofd der policie op dit voorval, ten einde de noodige bevelen uit te vaardigen, opdat de ingezetenen niet door een verzuim van hun bedienden schade komen te lijden, die welligt onherstelbaar wezen kan.

Hoe, b. v., wanneer een bediende des avonds of 's nachts, om medicijn voor een doodkranke uitgezonden en opgepakt wordt? Hoe ligt is het mogelijk, dat de meester, bij de in zijn huis heerschende consternatie, vergeet na te gaan, of zijn bediende van vuur voorzien is, en dat deze laatste verzuimt dit mede te nemen? Wij laten nog de omstandigheid daar, dat de regen het vuur uitdooft, zoo als meermalen geschied is.

Ook wenschten wij te weten, of een onder-schout geregtigd is, zonder onderzoek van den assistent-resident voor de policie, boeten op te leggen en die te ontvangen.

De policie is daar, om de orde te handhaven en misdrijven te voorkomen; geenszins om het den ingezetenen lastig te maken. Dit wordt door haar, vooral door haar inferieure agenten, wel eens te veel uit het oog verloren.

— Den 15den April is ter reede *Padang* aangekomen Zijner Majesteits stoomschip *Montrado*, aan boord hebbende het lijk van den luitenant-ter-zee *J. P. Uijttenhooven*, die op het eilandje *Boerong*, gelegen voor in de baai van *Saribanao*, op de noordkust van *Sipora* (*Pageh-eilanden*), als het slagtoffer zijner ambitie in het vervullen der hem opgedragen dienstverrigtingen en van zijn goed vertrouwen op de barbaarsche bewoners der kampong *Saribanao*, was gevallen.

Terwijl hij bezig was, op het genoemde eilandje waarnemingen te doen tot het in kaart brengen van de *Zeebloemstraat*, werd hij met twee Javaansche matrozen, op eene verraderlijke wijze, door de bewoners der kampong *Saribanao* vermoord.

4 matrozen en een loods werden gewond.

Zijner Majesteits zeedienst verliest in den heer *Uijttenhooven* een veelbelovend en ijverig officier, zijne kameraden een waren vriend.

De *Montrado* zou den 18den April naar de baai terugkeeren, om de moordenaars te straffen.

— Ten vervolge op de mededeelingen, vervat in de Javasche Courant van 9 April jl., betreffende de krijgsverrigtingen in de *Lamatang Oeloe*, worden uit de betrekkelijke berigten, loopende t/m 12 April jl., de volgende bijzonderheden ontleend.

Bij het in onze handen vallen der doeson *Djati*, bleek het, dat deze tot uiterste verdediging ingerigt was, waaruit zich thans de gerustheid der verdedigers bij onze aanvallen laat verklaren.

Dezelve bestond namelijk uit een aantal afzonderlijke blokhuizen, wier omwandingen uit riviersteen en zware boomstammen opgetrokken waren en wijders gevormd werden door den buitenwal en de daaraan leunende, van schietgaten voorziene traversen, terwijl de daken uit bamboes en alang-alang waren zamengesteld.

Na een officier met de noodige bezetting te *Djati* en eene kolonne onder bevel van kapitein *Horrman* te *Salaweh* achtergelaten te hebben, keerden de overige troepen naar *Lahat* terug en werd onmiddelijk een aanvang gemaakt met het slechten dier sterkte, alsmede van *Moeara Seban*.

Ten einde van dit behaalde voordeel zooveel mogelijk dadelijk partij te trekken, rukte eene kolonne sterk:

3 officieren,

200 onderofficieren en manschappen, waaraan 1 officier der artillerie met 2 mortieren van $11^{1}/_{2}$ duim, benevens 1 officier van gezondheid met eene ambulance werden toegevoegd, onder bevel van den majoor *van den Bergh*, op naar *Penanteau* (*Pager Goenong*) en wijders naar de beide *Moelak's*, terwijl eene tweede, onder bevel van kapitein *Horrman*, sterk:

3 officieren.

100 onderofficieren en manschappen, waarbij 1 mortier à 13 duim en eene ambulance werden ingedeeld, tegen *Tandjong Moelak* opereren en *Loeboe Sepang* bezetten zoude.

Met de bezetting van laatstgenoemde doeson stelde men zich voor, de kolonne in den rug te brengen van eenen moeijelijken doortogt »het Karbouwengat" genaamd, — en dezen zoodoende door den vijand te doen verlaten.

Eerst genoemde kolonne rukte, den 7den April, van *Karang Dalem* op, vermeesterde na eenige schermutselingen de voorwacht, de doesons *Banda Agong* en *Kedalon* en hield, na wijders *Batoe Roesah* veroverd te hebben, aldaar nachtkwartier.

Vernomen hebbende, dat de muitelingen voornemens waren, *Penantean* op de nadering onzer troepen te verbranden, werd, uithoofde dat eene zoodanige verwoesting de onderwerping niet dan benadeelen konde, op voorstel van den controleur *van den Bossche*, die de kolonne vergezelde, voorgesteld van den marsch derwaarts af te zien en te trachten, van *Batoe Roesah* uit, het onderwerpen der bevolking bevordelijk te zijn.

Alhoewel zulks bij een klein gedeelte daarvan gelukte, veranderde de stand van zaken evenwel niet noemenswaardig en bleek het alras, dat ons verblijf in de Pager Goenong de bevolking slechts oprnide; weshalve, op grond dat eene operatie onder dergelijke omstandigheden tegen de beide Moelak's niet de gewenschte uitwerking zoude hebben, besloten werd naar Lahat terug te keeren, alwaar de kolonne den 10den aankwam.

Na op den 6den April van Lahat afgemarcheerd te zijn en in de doesons Pager Batoe en Soekaradja eenige reeds onderworpen muitelingen gevonden te hebben, ontmoette de tweede kolonne, tusschen laatsgenoemde plaats en en Tandjong Moelak, eenige muitelingen, die op de vlugt gedreven werden.

Nadat de voorwacht tot aan den oever der Moelak genaderd was, werd plotseling het vuur door den vijand, uit twee van aarde en zware boomstammen zamengestelde en met een viertal lillas bewapende batterijen, als ook van den heuvel over de Lamatang, geopend.

Een goed aangebragt geweervuur en eenige granaatworpen bragten dit vuur spoedig tot zwijgen en deden den vijand de vlugt nemen, waarna onze troepen de Moelak overtrokken en de doeson bezetten, welke nog steeds beschoten werd.

Uithoofde de Lamatang, tegenover Tandjong Moelak, wegens den hoogen waterstand niet kon overgetrokken worden, maar deze zulks bij Talang Prigi toeliet, werd den 9den derwaarts gemarcheerd, om langs dien weg Loeboe Sepang te bereiken, hetwelk dan ook bezet werd en waar reeds een gedeelte der bevolking in onderwerping kwam.

De kapitein Horrman vertrok, ernstig ongesteld, den 10den naar Lahat, na het bevel over de kolonne aan den 1sten luitenant Tomei te hebben overgegeven, die, ingevolge bekomen last, een gedeelte der afgebrande doeson bestemde tot het oprigten van een kampement voor 100 man. (*Jav. Ct.*)

Soerabaija, 4 Mei. Zaturdag is alhier ter reede aangekomen het schip *Scotlassie*, kapt. Filz, medebrengende *drie* schipbreukelingen, die, volgens hunne verklaring, drie en een half jaar op de Papoesche eilanden hebben rondgezworven. Zij zijn afkomstig van de Eng. schoener *Lithan*, komende van Singapore, om een verongelukt Eng. schip op te sporen. Bovenbedoelde schoener werd door een zwaren wind overvallen, sloeg voor hare ankers weg en is in de Torres-Straat geheel verbrijzeld. De bemanning bestond uit een Europ. stuurman en twintig Javaansche matrozen, die het wrak hebben verlaten met medeneming van brood en water. Na negen dagen op zee te hebben rondgezwalkt, kwamen zij met hun vlot op de Papoesche eilanden aanspoelen, alwaar zij genoodzaakt waren aan wal te stappen, ten einde zich van levensmiddelen te voorzien. Verscheidene schepen van alle natien passeerden hen, doch zij waren niet in staat, hen te beroepen of door een sein hunne tegenwoordigheid kenbaar te maken. Aan de Papoeërs gaven zij, zoo goed mogelijk, te kennen, dat zij naar voedsel verlangden, waarop zij naar het gebergte werden gevoerd, alwaar zij van drinkwater en oneetbare vruchten werden voorzien.

Zij hebben veel te kampen gehad met de aldaar wonende menscheneters, die hen van hunne wapens beroofden en een zestiental hunner op eene gruwelijke wijze afmaakten. Van de eene plaats zijn zij naar de andere gevlugt, tot zij eindelijk op een geheel onbewoond eiland zijn aangeland, alwaar zij door den kapt. van een Holl. schoener, die door gebrek aan water dit eiland aandeed, zijn gered, die hun met de meeste menschlievendheid bij zich nam, voor voeding en kleeding zorgde en hen verder aan de bevoegde autoriteiten overgaf. (*Soer. Ct.*)

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.

(*Slot.*)

Niet elke minister heeft echter geschroomd, het getal der aanhangige wetsontwerpen te vergrooten. De Minister van Justitie heeft, dezen morgen, bij de Tweede Kamer zijn ontwerp ingediend tot herziening van het 1ste boek van het wetboek van strafregt. Dat ontwerp is in vier onderdeelen gesplitst, en twee en zeventig meeningen zullen er over geuit moeten worden! 't Is dus onmogelijk te bepalen, wanneer wij immer de vruchten van dien arbeid zullen trekken, want vóór alles zal toch de regterlijke organisatie moeten behandeld worden.

Ook de Minister van Marine gaf een ontwerp, dat als het gevolg mag aangemerkt worden van een besluit, bij de behandeling der begrooting van het departement van marine genomen, krachtens hetwelk men aan sommige officieren geene bijzondere verhooging uit het pensioenfonds wilde toekennen, op grond dat daaraan *alle* officieren contribueerden. Thans heeft de minister zijn voorstel, bij afzonderlijke wet en gewijzigd ingediend. Het eenig artikel er van luidt:

»De militaire officier bij de zeemagt, die in het jaar 1859 en vervolgens, overeenkomstig de bepalingen der wetten van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 127) en 4 September 1853 (*Staatsblad* no. 88), wordt op pensioen gesteld, geniet bovendien *vijf en twintig gulden* (f 25) *voor elk jaar* werkelijk verblijf in militaire dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en tusschen de keerkringen."

»Bij de berekening van den duur van dit werkelijk verblijf, wordt een geheel jaar gesteld, indien het eindcijfer de helft of een grooter gedeelte van een jaar oplevert; voor een kleiner gedeelte wordt niets genoten."

Aanvankelijk zal de daarvoor benoodigde som gering zijn; in de eerstvolgende 15 of 20 jaren zal zij tot *f* 15000 à *f* 20000 kunnen stijgen, maar nimmer die som overtreffen.

Waarlijk zij, die onder de keerkringen voor de eer en de veiligheid van het moederland waken, hebben wel eenige aanspraak op hooger loon, en het beginsel is dan ook onverdeeld door de Kamer goedgekeurd.

Hoe zwaar soms die taak valt, beseffen wij allen, en nog onlangs werd er ons op gewezen in eene belangrijke brochure, bij den boekhandelaar van Kampen uitgekomen, en getiteld: »*De verdediging van Nederlandsch Indië*, gevolgd door eene proeve van een stelsel van verdediging voor onze bezittingen in den Indischen archipel, door Jhr. R. G. B. de Vaynes van Brakell, vroeger kolonel directeur der genie en inspecteur der sappeurs bij het leger in Indië." Thans is daarvan nog slechts het eerste van de drie stukken verschenen, dat voorloopige beschouwingen en de behandeling der kwestie met het oog op de buitenbezittingen bevat.

Eene andere brochure, van gelijksoortige strekking, verscheen bij de gebroeders Muller te 's Hertogenbosch. Zij is geschreven door den gepensioneerden kapitein der infanterie bij het leger in Oost-Indië W. A. van Rees en getiteld: » Handleiding tot de kennis der velddienst en vechtwijze van het Nederlandsch Oost-Indische leger tegen inlandsche vijanden.

De verdediging van een land is zeer zeker eene voorname zaak, maar op dezelfde lijn stellen wij datgene, wat het land waard moet maken om verdedigd te worden: de bloei en de ontwikkeling. Tot dat doel zijn er thans twee zaken bij de regering aanhangig. Vooreerst de stoompaketvaart. Aanvankelijk schijnt die slechts ingesteld te zullen worden voor het verkeer der eilanden van den Indischen archipel onderling. Daarvan toch slechts spreekt de uitbesteding, die nu door het ministerie van kolonien is openbaar gemaakt en waarvoor de belanghebbenden tegen de maand Julij worden opgeroepen. De reizen moeten, volgens de voorwaarden der uitbesteding, in den regel worden volbragt:

a. die van Batavia over Muntok en Riouw naar Singapore, en terug over dezelfde plaatsen in negen etmalen.

b. die van Batavia naar Pontianak en Singkawang, en terug over Pontianak naar Batavia, met verpligting om op de uit- of op de terugreis het eiland Billiton aan te doen, in negen etmalen;

c. die van Batavia over Benkoelen naar Padang, en van daar terug over Benkoelen in twaalf etmalen;

d. die van Batavia over Samarang en Soerabaija naar Macassar en Amboina, en terug over Macassar, Soerabaija en Samarang naar Batavia, met verpligting om op de uit- of op de terugreis eenmaal Timor Koepang aan te doen, in een en dertig etmalen.

e. die van Soerabaija over Bawean naar Banjermassing, en terug naar Soerabaija in zes etmalen;

f. die van Amboina over Boeroe, Ternate en Menado naar Amboina terug, en vervolgens van daar naar Banda en terug in vijftien etmalen.

Onder dezen tijd is begrepen het oponthoud op de verschillende plaatsen. Mogt dat oponthoud op uitdrukkelijken last van den mailagent of van de gewestelijke autoriteiten worden verlengd, dan zal eene evenredige verlenging worden gegund van den tijd, waarin de reizen moesten worden volbragt.

Ik zou te veel van uwe ruimte vergen, indien ik hier ook de verdere voorwaarden wilde invoegen; bovendien ben ik overtuigd, dat de redactie van den Java-Bode niet zal mededingen, en wie daartoe genegen mogt zijn, zal ongetwijfeld de staatscourant er wel eens op nalezen.

Het tweede middel tot ontwikkeling van Nederlandsch Indië, indien men althans uit de verbetering der gemeenschap dezelfde goede vruchten verwachten mag in Indië als in het moederland, is de aanleg van den electro-magnetischen telegraaf in die wereldstreek. Dezer dagen is de engelsche ingenieur Gisborne in Nederland geweest, met het doel, om den aanleg te regelen van de dienst en het doen werken van een onderzeeschen telegraaf en van telegraafkantoren in de Nederlandsche Oost-Indische bezittingen, ook ter verbinding van de telegraaflijnen der britsch-indische bezittingen met die van Australie. Mogt hier op den voorgrond staan een engelsch belang, ongetwijfeld zou er een nederlandsch door bevorderd worden, en wij juichen dus allezins het britsche plan toe, al is de tijd ook nog verre verwijderd, dat het moederland-zelf partij zal kunnen trekken van dit middel van gemeenschap,- altoos in de hoop, dat het beter aan de verwachting zal beantwoorden, dan de Engelsch amerikaansche telegraaflijn, die nog voortdurend even hardnekkig persisteert in haar stilzwijgen, als de nederlandsche staatscourant ten opzigte van binnenlandsche kwestien.

Vergeef mij die toespeling, zij vloeide mij onwillekeurig uit de pen; maar het verwijt is niet ongegrond. Zoo moest men ook dezer dagen weder uit de particuliere correspondentien van bijzondere bladen vernemen, dat de eenige concessie voor het aanleggen van den noorder- spoorweg aan de heeren Sloet en Reuchlin verleend, met goedvinden van die heeren, eenige belangrijke wijzigingen heeft ondergaan. Die concessie zal bij de memorie van beantwoording op het verslag der tweede kamer nopens deze aangelegenheid worden overgelegd, maar voor het paasch-reces ziet men de overlegging dier memorie niet te gemoet. Intusschen is weder eene nieuwe spoorwegconcessie aangevraagd door een handelaar te 's Hertogenbosch, die eene lijn wil aanleggen van Utrecht naar 's Bosch, van daar naar Maastricht en van Maastricht naar Herstal en naar de Aken-Maastrichtsche baan. Gij ziet, het ontbreekt ons niet aan plannen. Maar tegen elk plan gelden bedenkingen, en naauwelijks is eene lijn geprojecteerd, of de inwoners der plaatsen, die er niet aan gelegen zijn, verlangen, dat ook dezen in het project worden opgenomen. Zoo ging ook deze week een adres uit van de kamer van koophandel en fabrieken in de residentie, verzoekende, ook met het oog op

Scheveningen, regtstreeksche verbinding met den Rijnspoorweg. Wij zouden wel eens de loketten willen zien, waarin de verzoekschriften, betreffende de spoorwegen, in het ministerie van binnenlandsche zaken worden bewaard. Het zegeldebiet wordt er zeer zeker door bevorderd — het gemeen belang, hopen wij ook.

Meer dan eens spraken wij u reeds over het te 's Gravenhage gevestigde *Indisch genootschap*. Den 21sten Maart hield die vereeniging weder eene bijeenkomst en ofschoon hij, die de spreekbeurt had op zich genomen, verhinderd was om aan zijn voornemen gevolg te geven; was toch, als gewoonlijk, de wisseling van gedachten hoogst belangrijk. Om u een denkbeeld te geven van den aard dier gedachtenwisseling, voeg ik hierin een geresumeerd verslag van het besprokene in genoemde bijeenkomst.

„Het ontwerp in behandeling betrof de Hadji's. Achtereenvolgens werden daaromtrent de volgende vragen in overweging genomen: 1°. Wat zijn Hadji's? 2°. Welke is hun invloed op de Javanen? 3°. Is het nuttig of noodig dien invloed tegen te gaan? Zoo ja, 4°. welke zijn dan de middelen om daartoe te geraken?

„De discussiën, die over deze verschillende vragen plaats hadden, leidden tot de volgende uitkomsten:

„1°. Hadji's zijn personen, die, ter voldoening aan een voorschrift van den koran, om eens in hun leven het graf van den profeet te bezoeken, naar Mecca zijn geweest om dien pligt te vervullen, of die voorgeven derwaarts geweest te zijn en, op Java teruggekeerd, waar zij van dit oogenblik af een witten tulband dragen, voor de inlandsche bevolking aldaar eene soort van heiligheid hebben verkregen, die hen in staat stelt zekeren invloed op die bevolking uit te oefenen.

„2°. Algemeen was men van oordeel, dat van hun invloed geen goed was te wachten. Al bleek er niet van eene doorgaande regtstreeksche verkeerde rigting van hun gezag, werden toch enkele feiten bijgebragt, waaruit men hun zeer schadelijken invloed moest afleiden. Men erkende dat zij voor de bevolking een last veroorzaakten, omdat zij ophielden te werken en ten koste der bevolking leefden, en dat hun invloed als nadeelig voor de bevolking moest beschouwd worden, omdat hij slechts strekte, om het fanatismus der inlanders te versterken en te bevestigen, terwijl die invloed in zoo ver ook schadelijk voor het gezag werd geoordeeld, omdat de Hadji's voor oproerige grooten zoo ligt het werktuig kunnen worden, om een opstand te veroorzaken.

„3°. Omtrent deze vraag bestond er eenig verschil van gevoelen. Terwijl sommigen het allernoodzakelijkst achtten, dat de invloed der Hadji's zoovel doenlijk worde te keer gegaan en de vermindering van hun aantal zooveel mogelijk worde voorkomen, meenden anderen, dat eene aanmerkelijke toeneming van hun aantal hun gezag zou doen verdwijnen. De tijd van overgang, die er zou verloopen, alvorens hun aantal zoo groot zou zijn, dat hun invloed geheel verdween, scheen echter ook nog bij deze laatsten eenige beduchtheid achter te laten.

„4°. Onderscheidene middelen werden aan de hand gedaan, om de toeneming van het aantal Hadji's tegen te gaan. Sommigen wilden het pasgeld, dat door den vorigen gouverneur-generaal werd afgeschaft, weder ingevoerd zien, zij het dan ook niet tot het hoog bedrag van *f* 150. — Anderen wilden op de toeneming der beschaving gewacht hebben. Nadat nog enkele middelen waren afgekeurd, om het gevaar voor tegenstand, dien zij bij de bevolking konden ontmoeten, vereenigde men zich ten laatste in den wensch, dat ons gouvernement den gouverneur-generaal mogt opdragen, om de verschillende residenten aan te schrijven, dat zij in overleg zouden treden met de inlandsche regenten, ten einde die maatregelen te beramen, welke het best geschikt konden geacht worden, om de toeneming van het aantal Hadji's en de vermeerdering van hun invloed op de bevolking tegen te gaan."

Uit dit korte resumé blijkt zeker de belangrijkheid èn van het onderwerp èn van de discussiën, die daarover gevoerd werden. Ook door de behandeling van dit onderwerp, waartoe aanleiding was gevonden in de berigten der groote toeneming van het aantal bedevaartgangers naar Mecca, heeft het Indisch genootschap zich weêr verdienstelijk gemaakt jegens het moederland en zijne overzeesche bezittingen. Wij vertrouwen althans, dat, zoo de regering niet reeds uit eigen beweging de zaak heeft aangevat, deze overwegingen van dat genootschap haar ten spoorslag zullen strekken, om hare aandacht op dit onderwerp te vestigen.

Wij bemerken aan het aantal onzer bladzijden, dat wij op het punt zijn, de gewone ruimte te overschrijven en te meer leed doet dit ons, daar wij nu moeten eindigen met een treurig berigt, dat de wetenschap diep heeft getroffen. Sedert eene week verkeerde de Utrechtsche hoogleeraar Mr. J. N. van Hall, ten gevolge eener beroerte, die zich tot driemalen toe herhaalde, in levensgevaar. Den 18den dezer is hij bezweken. De akademie verliest in hem een harer sieraden, de wetenschap een beroemden naam. Prof. van Hall had nog niet den vollen leeftijd van 60 jaren bereikt, waarvan hij er bijna 36 aan het onderwijs in de regtsgeleerdheid wijdde. Eerst bekleedde hij den hoogleeraarszetel aan het Athenaeum Illustre te Amsterdam; in 1848, na den dood van Professor de Brueys, werd hij naar Utrecht geroepen, om er het onderwijs te geven in het hedendaagsch burgerlijk- en handelsregt. Hij was de vriend en raadsman van zijne studenten, voor wie hij tijd noch moeite ontzag en bij wie hij nog lang in herinnering zal blijven. Professor van Hall was de broeder van baron van Hall, den minister van staat.

Nederland heeft in de weinige maanden, welke dit jaar nog telt, reeds menig verlies op het gebied van kunsten en wetenschappen geleden. Taurel, Viotta, van Hall — het zijn drie namen minder op de lijst onzer vermaarde landgenooten. In de opengevallen betrekking van lid van den raad van bestuur der Akademie van Beeldende kunsten, welke betrekking de heer Taurel bekleedde, is thans voorzien door de benoeming van den heer Rochussen, wiens naam als kunstschilder met lof bij ons bekend is.

Eene volgende maal schrijf ik u wat meer intellectueele, wat minder politieke mededeelingen, die ik nu niet verder zal uitbreiden, door een blik op de buitenlandsche aangelegenheden. Trouwens, na mijn laatste schrijven, is daarin niet de minste verandering gekomen.

De voortgang der hoffeesten is gestoord door het overlijden van de groothertogin Luisa Maria Helena van Mecklenburg-Schwerin. Er heeft nog slechts een kinderbal bij prins Alexander plaats gehad, dat zeer geanimeerd was en ook door vele diplomaten en andere voorname personen bezocht werd.

— Men verneemt, dat de dirigerende officier van gezondheid der marine Smit benoemd is tot chef van de geneeskundige dienst van de Nederl. zeemagt in Oost-Indië, en in de maand April met particuliere scheepsgelegenheid naar Java zal vertrekken, om den dirigerenden officier van gezondheid Oudenhoven in die betrekking te vervangen.

FRANKRIJK.

Havre, 26 Maart. Onze stad is diep getroffen geworden, door de tijding van de schipbreuk der *St. Paul*, een driemaster, kapt. Pinard, toebehoorende aan het huis V. Marziou et Co.

De *St. Paul*, een fraai schip van 620 tonnen, deed, toen het schipbreuk leed, een reis van China naar Australië, met Chinesche landverhuizers. Deze ongelukkigen zijn, met een gedeelte der bemanning, bij de schipbreuk omgekomen.

Op een der talrijke eilanden van den Archipel der Louisiaden is de *St. Paul* verongelukt. De eilanden van dezen vrij uitgestrekten archipel zijn door wilden bewoond, die nog gevaarlijker zijn dan de rotsen in de nabuurschap der kust. Men zal uit de volgende brieven zien, dat de ongelukkigen, wier verlies men te betreuren heeft, gezond en wel van de schipbreuk zijn gered, maar dat zij meedoogenloos door de wilden vermoord zijn.

De archipel der Louisiaden, door Bougainville ontdekt, is ten zuidoosten van Nieuw Guinea gelegen en strekt zich noordelijk van de koraalzee uit, tusschen Nieuw Guinea en Nieuw Caledonië.

Wij laten hier den hoofdzakelijken inhoud van de brieven des gezagvoerders volgen:

Fort de France, 21 Dec. 1858.

M. H. H.!

Den 11den Sept. ll. heb ik 's nachts het ongeluk gehad, uw schip de *St. Paul* op het westelijk einde van het rif van 't eiland Adèle (Louisiaden). te verliezen. Schip en lading zijn geheel verloren, zonder dat het mogelijk was, ook zelfs maar de levensmiddelen te redden.

De *St. Paul* liep met een vaart van 9 à 10 mijlen in 't uur, toen zij stootte; mijn rapport, dat ik van Sydney zal zenden, zoodra ik er aangekomen ben, zal u met de bijzonderheden en de oorzaken dezer noodlottige gebeurtenis bekend maken.

Ik ben er eerst in geslaagd, al mijne passagiers en de geheele bemanning te redden; maar de wilden, in den beginne welwillend, hebben mijn kampement op Adèle aangevallen, en 't gevolg hiervan was, dat ik de scheepspapieren, scheepsgeld (16 sovereigns, mijne instrumenten, enz. verloor. Zeven man mijner équipage zijn verloren en waarschijnlijk vermoord; er is nogtans geen zeker bewijs voor.[1]

De Chinezen, van wie verscheidene gekwetst waren, zijn op een eilandje, digt bij Adèle, gebleven, met maar zeer weinig levensmiddelen.

Ik ben, met 11 man en een jongen, naar de kust van Australië vertrokken, met oogmerk, daar hulp te zoeken, en 13 dagen later ben ik benoorden kaap Flattery geland. Dit is de waarschijnlijke aanwijzing, die ik van het eerste door mij ontdekte land kan geven, want ik was zonder eenig ander instrument dan een chineesch kompas, en ik zeilde in een sloep van zes ellen lang met een bootszeil.

Na vele ellende doorgestaan te hebben, werd onze sloep ons, den 3den October, terwijl wij sliepen, door een australischen volksstam ontnomen. Dit volk heeft ons tot den 11den October teruggehouden, na ons vooraf allerlei slechte behandeling te hebben doen ondervinden. Op dien dag had ik een engelsche goelet bemerkt, en ik geraakte hier aan boord met acht mijner mannen, drie waren omgekomen, en de jongen was verdwenen.

Ik moest, tengevolge van den koers der goelet, tot aan den 20sten Dec. aan boord van dit ellendig vaartuig blijven. Op dien dag kwam ik aan wal, waar de gulle en zeer welwillende ontvangst van den militairen commandant, den heer Tétard, commandant van het garnizoens-bataillon infanterie te Fort de France, gelijk die zijner officieren, mij de engelsche zelfzucht deed vergeten. De kapitein der goelet eischte een som van 2000 francs voor onze redding. Men is het eens geworden voor fr. 1500.

De commandant de Cintré, van de korvet *Thisbé*, gestationneerd te Fort de France, zendt de stoomboot de *Styx* naar Adèle. De commandant de Cintré heeft den wensch geuit, dat ik dit vaartuig zou vergezellen op zijn kleine inspectiereis, die het onderneemt met het doel, om misschien de nog overgeblevene équipage of passagiers van de *St. Paul* te redden. Ik heb des te eer begrepen, geenerlei tegenwerping tegen den wensch van den commandant der *Thisbé* te moeten maken, daar de *Styx* bevel heeft, mij, met de rest mijner bemanning, naar Sydney te brengen, zoodra het voorname deel harer expeditie vervuld zal zijn.

Ik heb te Fort de France den heer Joubert van Sydney ontmoet; hij had de vriendelijkheid mij 100 fr. te leenen.

Twee man zijn hier met mij aangekomen, niet eens van de onontbeerlijkste kleedingstukken voorzien en allen, min of meer lijdend.

Van Sydney zal ik u den uitslag der kleine expeditie, waaraan de commandant de Cintré wilde, dat ik deelnam, melden.

De heer Joubert heeft de goedheid gehad, zich, na mij gezegd te hebben, dat hij gewoonlijk uw agent te Sydney was, geheel en al ter mijner beschikking te stellen.

Ik ben, enz.

E. PINARD.

Sydney, 28 Januarij 1859.

M. H. H.!

In mijn brief. dd. 21 Dec. van Fort de France (Nieuw Caledonië), heb ik u het verlies van de *St. Paul* medegedeeld, en tevens dat de commandant der korvet *Thisbé*, de heer de Cintré, de stoomboot de *Styx* naar de Louisiaden wilde zenden, met oogmerk de passagiers en matrozen die nog overgebleven mogten zijn, te redden.

Ik ben den 27sten Januarij van deze expeditie teruggekeerd. Van de 330 op de Louisiaden geblevene personen, is maar één Chinees gered kunnen worden; al de overige zijn met een uitgezochte barbaarschheid vermoord, waaraan de gedachte alleen doet huiveren.

De commandant van de *Styx* heeft betuigd, dat het wrak zoodanig is gelegen, dat elke poging tot redding van 't een of ander geheel en al onmogelijk is.

Dit rapport, dat het onderzoek bevat, waaraan de mensch en, die mij vergezeld hebben, zijn onderworpen, en 't welk door den commandant de Cintré en door den burgerlijken gezaghebber van Nieuw Caledonië geredigeerd is, zal met deze mail aan het ministerie van marine verzonden worden.

Ik vertrek den 1sten Febr., aan boord van het engelsche schip *Damascus*, naar Londen. Dit vaartuig dat er goed uitziet, geeft mij de hoop, in de eerste dagen van Mei terug te zijn.

Ik heb van den heer Joubert, koopman te Sydney, een som van 200 fr. ontvangen, waarvoor ik hem een wissel op u gegeven heb, op 10 dagen zigt te Havre.

Ik ben, enz. E. PINARD.

— De *Mémorial diplomatique* heeft eene circulaire van Mazzini medegedeeld. Een blad aan de belangen van Oostenrijk gewijd, maakt het manifest van den Italiaanschen revolutionair aan Europa bekend! Dit feit alleen is, dunkt mij, genoeg om aan al de patriotten van het schiereiland de oogen te openen. Oostenrijk verheugt zich over Mazzinis manifest, want al heeft dit stuk niet ten doel tweedragt te verwekken onder de voorstanders eener zaak, die het Weener cabinet in zulke groote moeijelijkheden brengt, dan zal de uitwerking wel die tweedragt en niets anders zijn. Maar dit is niet alles. Mazzini verwerpt de tusschenkomst of zelfs de eenvoudige medewerking van het tegenwoordige hoofd des franschen bewinds en predikt aan de patriotten onthouding! Als men deze negatieve manifestatie ziet van eene partij, die zich-zelve laat varen, vraagt men zich af, of het manifest niet valsch en slechts verspreid is, om de italiaansche zaak nog meer te benadeelen. Mazzini is Italiës kwade engel. Hij is een groote stokebrand, maar een armzalig revolutionnair. Hij heeft veel zamenzweringen gesmeed, maar aan de gewapende worstelingen van het jonge Italië nam hij nooit persoonlijk deel. Wat heeft hij sedert 1849 gedaan? Hij heeft zijne toekomstige republiek met de republieken van Kossuth en Ledru-Rollin ineengesmolten; hij heeft in 1857 die beruchte mazzinistische leening gesloten, waarvan sedert niets vernomen is; hij heeft te Genua een opstand bewerkt, niet tegen Oostenrijk, maar tegen Sardinië; hij heeft den chef van zijn staf, Pisacane naar Napels gezonden, om zich daar te laten ter dood brengen, en is niet teruggedeinsd voor de verfoeijelijke leer van den politieken moord. De voorstanders van den vrede en de vrienden van Oostenrijk verblijden zich reeds vooraf over Mazzinis ontwaken, want dit zou de noodlottige oplossing der italiaansche kwestie wezen.

Er begint eenige twijfel te ontstaan over de tegenvoorstellen, welke lord Cowley uit Weenen zou hebben medegebragt; zelfs wordt beweerd, dat er volstrekt geen tegenvoorstel is gedaan. *Le Nord* gaat in een zijner correspondentiën nog verder, en zegt dat lord Cowley uit Weenen is teruggekomen met *tegen-denkbeelden*, dat wil zeggen met denkbeelden in strijd met die, welke hij had toen hij vertrok. Als men met woorden speelt, is men er verre af, om elkander te verstaan. Wat voor het oogenblik het duidelijkst uit lord Cowleys zending blijkt, is, dat zij tot volstrekt geen definitief resultaat heeft geleid, en de voorstanders van den vrede tot elken prijs — zoo moeten zij genoemd worden die den oorlog duchten — zijn zeer uit het veld geslagen, hetgeen zoowel in den burgerstand als in de hoogere kringen merkbaar is.

DUITSCHLAND.

Weenen, 22 Maart. Het heeft algemeen de bevreemding gewekt, dat Oostenrijk op zijne toetreding tot het beraamde congres zoo lang laat wachten, niettegenstaande de wensch van vele zijden wordt uitgedrukt, dat de regering zich eindelijk verklare omtrent deze thans zoo gewigtige aangelegenheid. Men vergeet daarbij echter, dat Oostenrijk zeer gegronde redenen heeft, om tegen Frankrijks bedoelingen op zijne hoede te zijn. Volgens de *Ost. Post* behoort Frankrijk op een dergelijk congres zijn geheim tractaat met Sardinie gesloten, over te leggen. De *Oesterr. Zeitung* geeft daarbij den wensch te kennen, dat een dergelijk congres niet behoort te strekken, om de beslechting der hangende kwestie tot een later tijdperk uit te stellen, maar om den vrede op hechte grondslagen te vestigen. Tegen dat gevaar behooren wij ons te waarborgen. Steeds in het geweer te moeten staan, dewijl onophoudelijk gevaren ons bedreigen, zonder met het zwaard het pleit te kunnen beslechten, oefent een veel nadeeliger invloed op den toestand des lands uit, dan een werkelijken oorlog. Hij-alleen, die tijd moet winnen, om zich ten strijde toe te rusten, kan tijdelijk voordeel daarbij hebben. Wij behoeven dit niet.

— Het leger in Lombardije is thans zoodanig opgesteld, dat, mogt een oorlog onverhoopt niet te vermijden zijn, die onmiddelijk in 's vijands land kan worden overgebragt. Men zal op die wijze de tactiek van Napoleon volgen. Tot dekking van de grenzen van Dalmatie, zal een observatie-leger aldaar worden bijeengetrokken ter sterkte van 80,000 man.

1) Volgens de engelsche bladen, zijn al deze ongelukkigen, na bevorens als dieren vetgemest te zijn, achtereenvolgend gebraden en opgegeten. (Redactie.)

— Men verneemt, dat de keizer eerstdaags, vergezeld van den veldtuigmeester baron von Hess, den eersten adjudant-generaal graaf Grünne en van een talrijken staf, naar Italië zal vertrekken, om daar eene wapenschouwing over de troepen te houden. Voorts wordt gezegd, dat al de oosteurijksche oorlogschepen de haven van Pola en Triëst zullen verlaten, om te Venetië te worden vereenigd.

— Op den Zuiderspoorweg zal van Weenen tot Triëst een dubbel personeel van beambten in dienst worden gesteld, daar de fungerende beambten niet in staat zijn, behoorlijk in de dienst te voorzien, nu zij dag en nacht moeten werkzaam zijn bij het vervoeren van troepen. Voor eenige dagen zijn op deze baan bij Mitterndorff twee treinen tegen elkander ingeloopen, bij welk ongeval verscheidene militairen, die getransporteerd werden, ernstig letsel hebben bekomen, en deze ramp was alleen het gevolg van de overgroote inspanning, waarmede de machinisten de te zware diensten vervullen, welke men van hen eischt; een van de twee machinisten nl. was vijf dagen en vier nachten achtereen in den letterlijken zin des woords van de locomotief niet af geweest, zoodat hij door afmatting en uitputting niet meer in staat was, de voorwerpen te onderscheiden of op de gegeven seinen te letten.

ZWITSERLAND.

Bern, 20 Maart. De in de laatste dagen gepubliceerde nota van den bondsraad, de onzijdigheid van Zwitserland, bij een eventueel losbarsten van een Europeschen krijg, alsmede het regt om, in dit geval, ook een gedeelte van Savoije te bezetten, aankondigende, is o. a., door de volgende gronden geadstrueerd:

» Behalve het ons, als vrijen staat, toegekende regt van zelfbepaling tot onzijdigheid, bevatten de tractaten van 1815 ook nog: dat *zekere gedeelten* van het Savooische gebied, een integrerend bestanddeel der staten van den koning van Sardinie vormende, insgelijks onder de neutraliteit van Zwitserland zijn medebegrepen. Uit de voormelde tractaten namelijk volgt, naar de uitdrukkelijke verklaring der hooge contractanten, in de acten-stukken van 29 Maart 1815, de toetredings-acte van den Zwitserschen landdag van 12 Augustus 1815, en de Weener slot-acte dd. 9 Junij 1815, art. 92, alsmede uit die van den vrede te Parijs, dd. 20. November, art. 3, en alle overige, tot deze periode behoorende bescheiden, waarbij de onschendbaarheid en de eenwige neutraliteit van het Zwitsersche gebied gewaarborgd worden, dat de in deze zelfde acten aangeduide gedeelten van Savoije gelijke neutraliteits-regten als Zwitserland zullen genieten, met de ondubbelzinnige bijvoeging, dat, zoo vaak Zwitserlands naburige magten zich in een elkander bedreigenden toestand bevinden, de troepen des konings van Sardinie, welke zich in deze neutrale gewesten mogten bevinden, onmiddelijk door Walles terugtrekken moeten, zullende alsdan geene troepen, van welke mogendheid ook, zich daar mogen ophouden, noch zelfs doortrekken, uitgezonderd dezulken, welke Zwitserland zal noodig achten, aldaar te doen stationeren." Deze nota heeft het dubbele doel, om ten eerste verklaring te geven, welke stelling het Zwitsersche verbond bij eene mogelijke vredesbreuk zal innemen, en ten tweede, het Zwitsersche volk gelegenheid te geven, zijn eigen oordeel over de te volgen politiek uit te spreken.

In verband hiermede, heeft de bondsraad zich dan ook reeds met de Sardinische regering over het bezetten van de onzijdige Savooische gewesten verstaan, en is de staf-majoor Schuhmacher belast met het opmaken van eene kaart dezer Sardinische gewesten, welke, naar het gevoelen van den bondsraad, onder de kategorie der Zwitsersche bezettingslijnen vallen, en waaronder — mogt de krijg in Italie losbarsten — St. Morits in Walles den hoofdpost zal uitmaken.

ITALIË.

Turijn, 20 Maart. De *Independente* van den 19den bevat een berigt van het gemeentebestuur van Turijn, waarin wordt bekend gemaakt, dat het gouvernement de zamenstelling van corpsen vrijwilligers heeft goedgekeurd, en er gelegenheid is, aan het bureau van militie, om daarvoor in te teekenen. Dit berigt eindigt aldus: Soldaten, geroepen om de eer en de onafhankelijkheid van het vaderland te verdedigen, scharen de contingenten zich met geestdrift onder de vanen; uitgenoodigd om vrijwillig aan deen geheiligden pligt te voldoen, zult gij op eene waardige wijze aan de roepstem, die u in de ooren klinkt, beantwoorden. Victor Amédée II, dien men tegenwierp, dat hij Piemont zou doen bukken en te niet gaan onder den last zijner vijanden, antwoordde: « Ik zal met mijn voet op den grond stampen, en legioenen strijders zullen zich rondom mij scharen!" Victor Emmanuel II zou thans kunnen zeggen tot hen, die het plan hebben opgevat, ons vaderland aan te tasten: « De kinderen zijn niet verbasterd; ik heb op den grond gestampt, en van alle kanten zijn soldaten opgekomen, om de eer, de onafhankelijkheid en de vrijheid te verdedigen!"

— Uit Cuneo wordt gemeld, dat generaal Cialdini, generaal Cosenz en de oorlogs-commissaris Poma aldaar zijn aangekomen, om de vrijwiligers in compagnien in te deelen. De officieren, welke daarover het bevel zullen voeren, zijn uit het leger gekozen. Het klooster Santa Clara is bestemd voor dépot van de vrijwilligers, omdat generaal Cialdini heeft gemeend, hen niet naar het klooster del beato Angelo te moeten overbrengen; dit klooster zal tot kazerne voor de contingentstroepen dienen.

— Tijdingen uit Rome houden in, dat de paus een consistorie heeft gehouden, waarin hij heeft verklaard, dat hij geenszins de onmiddelijke ontruiming van den kerkelijken staat door de vreemde troepen heeft gevraagd. Hij heeft alleen eene botsing tusschen de twee groote R. Katholieke Staten op zijn gebied willen voorkomen. Overigens verklaarde de paus, dat hij zijn lot aan de Voorzienigheid toevertrouwde. Z. H. heeft openbare gebeden tot behoud van den vrede bevolen.

— Volgens berigt uit Napels heeft de koning eene heelkundige operatie ondergaan, die echter niet aan het doel heeft beantwoord. Er bestond veel vrees, dat de kwaal een bedenkelijken loop zou nemen, en door de kerkelijke overheid zijn openlijke gebeden voor de herstelling van den hoogen lijder uitgeschreven.

— Mazzini heeft een schrijven openbaar gemaakt, waarin onder anderen de volgende zinsneden voorkomen:

» Indien de Italiaansche oorlog begint onder het bestuur of de bescherming, of wel met de medewerking van het tegenwoordige hoofd van de Fransche regering, zullen de patriotten, hoewel tot hun leedwezen, zich onthouden daaraan deel te nemen.

» Wat betreft de Piemontsche monarchie, zoo is in hunne oogen de tegenwoordige kwestie geene kwestie van republiek of monarchie, maar eene kwestie van eenheid en nationale souvereiniteit. Hoewel zich hun regt van stemming en propaganda voorbehoudende, zouden zij zich toch, heden zoo als altijd, bereid toonen, om de onmiddelijke zegepraal van hunne bijzondere denkwijze op te offeren aan het welzijn en het gevoelen der meerderheid; zij zouden dus de Piemontesche monarchie volgen in een door haar alleen ondernomen oorlog, en zij zouden al hunne pogingen aanwenden, om dien oorlog tot een goed einde te brengen, mits hij klaarblijkelijk ten doel had de nationale eenheid van Italië.

» Maar het zoude vóór alles onvermijdelijk zijn, dat Piemont ernstige en ondubbelzinnige waarborgen gaf ten opzigte van zijne bedoelingen, dat het tijdens den oorlog niet tracht zich eene soort van dictatorschap aan te matigen en dat het aan het Italiaansche volk overlaat, na zijne vrijmaking, zelf den regeringsvorm te kiezen, waardoor het bestuurd zal worden.

SPANJE.

Men meldt van Madrid, dd. 20 Maart: Een zeer hevige brand heeft te Grenada twaalf huizen geheel vernield, terwijl nog zeventien andere min of meer beschadigd zijn. De brand is in een hout-, teer- en pekmagazijn ontstaan, en heeft zich door deze brandbare stoffen zeer snel uitgebreid. Men is den brand slechts met moeite meester geworden. Bijzondere brieven hangen het ontzettendste tafereel op van deze droevige gebeurtenis, die een verlies van drie millioen realen heeft veroorzaakt. Ongelukkig heeft men nog den dood van twee brave werklieden te betreuren, de een timmerman, de ander metselaar, onverschrokken werklieden, die de slagtoffers zijn geworden van hun moed, wier lijken geheel verkoold van onder de puinhoopen zijn te voorschijn gehaald.

— De Spaansche dames op Cuba hebben eene memorie aan de koningin van Spanje gezonden, waarin zij haar ongenoegen uitdrukken over de boodschap van den President der Vereenigde Staten, in zoo verre deze het aanbod tot den aankoop van Cuba betreft. Als bewijs voor hare opregtheid, verklaren de Havanasche dames zich bereid, hare juweelen en andere kostbaarheden af te staan, bijaldien Spanje in geldgebrek verkeeren mogt. Alle inwoners van Cuba echter, mannen en vrouwen, zijn verontwaardigd over een voorstel, dat dreigt hen als kudden en marktgoederen te beschouwen, in stede hen als een loijaal en vrij volk aan te merken.

DENEMARKEN.

Kopenhagen, 2 Maart. De Deensche regering heeft met den bekenden Engelschen spoorweg-ondernemer, sir Marton Peto, onderhandelingen aangeknoopt, om hem tot den aanleg van eene spoorbaan, die het Kattegat met de Noordzee door de provincie Jutland verbindt, te bewegen.

— Het verzoek van Stokholm, tot het afvaardigen van eene diplomatieke zending naar Japan, ter bevordering der Scandinavische belangen, schijnt bij het ministerie bezwaar te vinden.

AMERIKA.

Callao, 11 Februarij. De oproerige beweging in Chili breidt zich uit. In het zuiden des lands, heeft de provincie Talca en in het noorden hebben die van Huasco en Copiapo tegen het gouvernement de wapens opgevat. Valparaiso was nog altijd in de magt der regering, maar er heerschte groote opgewondenheid, en de handel leed uitermate door den verwarden staat van zaken. Tegen eene oproerige beweging in Atacama waren 250 man met vier stukken afgezonden, maar konden zonder versterking niets uitrigten. Op 21 en 22 Jan. was een opstand te Talca uitgebarsten, en de oproerlingen hadden zich op een plein verschanst. De regering heeft met 2 stoombooten 300 man naar Constitution gezonden, maar de uitslag was nog niet bekend. Een zoon van generaal Las Heras voerde het bevel over de ruiterij te Talca, en Carlos Corea is aan het hoofd van 900 ruiters te velde getrokken.

— De staatkundige gevangenen te Santiago werden tot verbanning naar Magellaans veroordeeld. Verscheidene andere gevangenen bevinden zich te Valparaiso.

— In de provincie Arauco ziet men eene oproerige beweging te gemoet. De zetel der regering is naar Oruro overgebragt. De Boliviaansche uitgewekenen zijn aangemaand Tacna en Puno te verlaten.

De Kokos- of Keelings-eilanden.

Hoewel in den laatsten tijd weinig meer in de bladen over de bovengenoemde eilanden wordt gesproken, zoo blijven zij evenwel steeds de aandacht van ieder Nederlander in hooge mate waardig, en ook in het buitenland heeft men de bezetting of beter in bezitneming daarvan met belangstelling gadegeslagen. Getuigenis daarvan geeft eene zeer populair geschreven verhandeling in eene der jongste afleveringen van Westerman's *Illustrirte Deutsche Monatshefte*, p. 512 — 519, door den in de aardrijkskunde roemvol bekenden Duitschen schrijver A. Bergham. In het begin dezer verhandeling vermeldt de schrijver, dat die eilanden reeds in *De nieuwe groote lichtende zeefakkel*, een door van Keulen in 1680 uitgegeven atlas, op de kaart der Indische zee zeer naauwkeurig zijn geplaatst en daarvan ook nog eene bijzondere kaart is gegeven. Zij zijn daar *Kokos-eilanden* genoemd, welken naam zij ook op alle Nederlandsche zeekaarten dragen, zoodat schrijver niet kan begrijpen, waarom Horsburg deze, in zijne *East Indian Directory*, *Borneo-Koralen eilanden* noemt. Willem Keeling heeft deze eilanden in 1608 — 1609 op zijne reize naar de Oost ontdekt. Er volgt nu eene uitvoerige beschrijving der verschillende eilanden en der daarop voorkomende natuurproducten, voorts eene beknopte geschiedenis dezer eilanden, sedert hunne ontdekking, waaruit wij hier slechts aanstippen, dat de eerste bewoner daarvan een Engelsch avonturier, met name Have, was, die, met een aantal Maleische en Indische slaven, zich in 1823 op het zuidelijkste eiland had gevestigd; drie jaren later kwam er een ander Engelschman, met name Ross, die deze eilanden als zeeman had leeren kennen en daar een dépôt van peper wilde aanleggen, om haar van daar te verschepen, wanneer de prijzen hoog stonden, en deze specerij daar te deponeren, als de prijzen te laag waren gezonken. Dit plan kwam echter, door het failleren van het met hem verbonden handelshuis, niet tot stand. Ross, die te vergeefs op het schip wachtte, dat hem zou afhalen, bleef op het eiland. In het begin kon hij niet met Have overeenstemmen; toen deze echter het eiland verliet, vestigde Ross zich in de nabijheid van de haven, verklaarde de door Have teruggelaten slaven vrij, en gaf aan ieder hunner een stuk lands om te bebouwen. In de eerste drie jaren, kwam er geen schip opdagen, en liet Ross daarom een vaartuig van 50 — 60 last bouwen, om de communicatie met Java te herstellen. Een Nederlandsch schip, dat er in dien tijd aankwam, kon niet, zoo als Ross hoopte, in hunne reeds zeer dringende behoefte voorzien, omdat het zelf in groot gebrek verkeerde; toch kon Ross de manschap van den hongerdood redden; een teeken, van hoeveel belang die eilanden voor de scheepvaart konden worden. In 1844 was de bevolking reeds tot 162 zielen aangegroeid, die meestal Maleisch spreekt; de kokospalm — behalve de overige voortbrengselen der eilanden — voldoet in rijke mate in de behoeften van den sedert eene reeks van jaren aanzienlijk geworden handel. Met een twaalftal booten worden de kokosnoten van de verschillende eilanden gehaald, door vrouwen geraspt en door wasschen en koken tot heerlijke olie verwerkt, welke door genoemde vaartuigen naar Java wordt gebragt, waarvoor de benoodigde katoenen, timmermansgereedschappen enz., ook nu en dan wel eens nieuwe bewoners voor de teruggeblevenen, medegebragt worden. Tot beter gemak bij de bereiding van de olie, had Ross een molen laten bouwen, waarvan hij nog kort geleden de Nederlandsche vlag liet waaijen, en hoewel, volgens de bestaande tractaten, de Kokos eilanden tot den kring der eilanden van den Indischen Archipel behooren, waarover het Ned. gouvernement regt van souvereiniteit heeft, zoo werd toch deze kleine staat, tegen het einde van 1841, of in het begin van 1842, door den waarnemenden Gouverneur-Generaal Merkus, met toestemming van het Nederlandsch gouvernement, onder de bescherming der Nederlandsche vlag gesteld, zonder dat evenwel Ross of zijne genooten eenig voordeel daardoor erlangden. In April 1857 ankerde een Engelsche korvet in de baai van de eilanden. De jonge Ross — de vader was in Arracan in hoogen ouderdom overleden — de Engelsche vlag om bovenvermelde redenen niet door het hijschen van de Nederlandsche vlag mogende salueren, ontving nu van den kapitein des Engelschen bodems, die aan wal was gekomen en de redenen had vernomen, waarom de jonge Ross zijn groet niet had beantwoord, eene Engelsche vlag, en stelde alzoo deze groep eilanden onder bescherming van Groot-Brittannie. Of deze kapitein daartoe door zijne regering was geautoriseerd geworden, laat zich niet met zekerheid bepalen. Een beroemd aardrijkskundige van onzen tijd zegt, bij de vermelding van deze occupatie door de Engelschen: »In ieder geval is de inbezitneming van eene zoo kleine eilandengroep door belangrijke motieven veroorzaakt, omdat zij onmogelijk door den rijkdom van haar voortbrengselen het oog van Engeland tot zich getrokken kan hebben. Engeland moet bij den jaarlijks toenemenden groei dezer koloniën en der handelsbetrekkingen in de Indische en de Stille Oceaan, er op bedacht zijn om, door het aanleggen van tusschen-stations, de directe verbindingen der koloniën onder elkander gemakkelijk te maken. De Kokos-eilanden, met hunne uitmuntende baai, vormen echter zoodanig tusschenstation. (Dit wordt nader verklaard.) Hebben dus de Engelschen reeds met zoo gelukkigen uitslag zich in de nabijheid der Nederlanders op de groote en kleine Sunda-eilanden nedergelaten, waarom zouden zij niet hun oppergezag over eene groep van eilanden verklaren, waarop de Nederlandsche Regering haar mogelijk regt van eigendom, door een niet te verklaren *laisser faire*, als ware het, heeft opgegeven. Hoe men ook de handelwijze der Engelschen, van het standpunt des volkenregts, moge beschouwen, zoo gelooven wij toch met tamelijke zekerheid te kunnen voorspellen, dat de reeds gedane reclames der Nederlandsche Regering tot eene minnelijke schikking zullen leiden, en dat de eens daar geheschen Engelsche vlag, tot welvaart van den handel, ook verder op de Kokos-eilanden zal wapperen". Wij laten het aan ieder Nederlander over, het te beslissen, of hij die laatste gevolgtrekking kan en wil deelen. Wij geloofden echter dit punt nog eens in de aandacht van het publiek terug te moeten roepen, ten einde het niet geheel uit het oog moge worden verloren.

Overgenomen uit het N. A. H. en E. blad. (*Redactie.*)

De Geneeskundige Armendienst te Batavia.

Er zijn, die ten onregte klagen over de weinige naauwgezetheid, waarmede de stads-geneesheeren de behoeftige lijders in de uitgebreide gemeente van Batavia bezoeken.

Er zijn, die vermeenen, dat de *twee* stads-geneesheeren, die ieder thans een groot hospitaal geheel alleen waarnemen, voor eene bezoldiging, die slechts voldoende is, om een fatsoenlijk, op eene geschikte plaats gelegen huis te huren, verpligt zijn, volgens de bestaande bepalingen, alle behoeftige lijders aan huis te bezoeken.

Weinige zijn er, die weten, dat er eigentlijk geene bepaalde armendienst op de hoofdplaats van Nederl.-Indië bestaat.

Want de onderstaande personen hebben geen aanspraak op kostelooze behandeling:

a. Die van Gouvernementswege *niet* bezoldigd worden,
b. Zij, die lijden aan zóógenaamde *geheime* ziekten,
c. De onwettige vrouwen en kinderen, met inbegrip van alle verdere naastbestaanden, en
d. Zij, die beter in het hospitaal op *Weltevreden* behandeld kunnen worden, uithoofde in hunne woningen bijzondere hinderpalen bestaan.

De weinige behoeftigen, die dan nog overig blijven en verkiezen gratis behandeld te worden door van Gouvernementswege aangestelde en bezoldigde stadsgeneesheeren of heelmeesters zullen zich, op een bepaald uur, ten huize van den naastbijwoonden geneesheer of heelmeester, moeten vervoegen, mits de staat des lijders zulks gedooge; en, wanneer de lijder een bewijs, hetzij van zijne superieuren, dan wel van zijne naaste buren kan vertoonen, waarbij den geneesheer of heelmeester te kennen wordt gegeven, dat de bedoelde persoon zich buiten staat bevindt, een rijtuig te zenden, dan eerst rust de verpligting op den stadsarts, om den lijder met eigen rijtuig te bezoeken. (*Zie staatsblad 1825 no. 9.*)

Uit het bovenstaande kan de gevolgtrekking gemaakt worden, dat er te Batavia geene armendienst bestaat en, zoolang de stadsgeneesheeren de vorderingen hunner crediteuren met geene humaniteit kunnen voldoen, tot zoolang moge men niet vergen, dat zij uit humanitiet gratis hun tijd, hun rijtuig en hunne moeite opofferen.

Wanneer de honderden van behoeftigen vermeenen aanspraak te hebben op geneeskundige behandeling om Gods wil, dan dienen zij bij den Resident hun verzoek in te brengen, die zeker dat verzoek zal doen toekomen aan de onderstandsbesturen of aan de Regering, *want er bestaat te Batavia geene wettig geregelde geneeskundige armendienst.*

De evangelische en roomsch-katholijke gemeenten geven wel herderlijken troost, maar geene geneeskundige hulp aan behoeftige zieke ledematen.

Een gemeentebestuur of een gemeente kas bestaat er niet voor hen. De staat laat de hulp van behoeftige Europeanen en dus ook van zieke armen, die niet in het groot militairen hospitaal of in de stedelijke gestichten opgenomen kunnen worden, geheel aan de liefdadigheid over.

En welke kennis neemt de liefdadigheid van de geneeskundige dienst der armen?

In 1817 waren te Batavia 5, in 1825 *vier* geneeskundige ambtenaren in de civiele hospitalen en godshuizen werkzaam, en in 1859 slechts *twee*, zoo dat er van armen-artsen, die van wege het Gouvernement bezoldigd worden, geene sprake kan zijn.

De onderstands besturen te Batavia moesten eigentlijk gezegd hun armenartsen kiezen; „de staat moest er zich buiten „houden; deze mag voor de behandeling van armen geene „opofferingen doen en is *uit dien hoofde* ook niet bevoegd, invloed „op de benoeming van armen-artsen uit te oefenen." (*Redactie.*)

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM	NAAR
Mei 9	Hamburgsch	Kingman	F. Meres	Algoabaai	7 April	Batavia
„ —	Engelsch	Planet	R. H. Tulloch	Melbourne.	6 „	Singapore
„ —	Amerikaansch	Galatea	A. M. Lunt	San Francisco	10 Maart	„
„ 10	„	Francis P. Sage	P. Ingersoll	Singapore	23 April	Bombay
„ —	Nederlandsch	Adm. Piet Hein	L. Hazewinkel	Batavia	9 Mei	Tjilatjap
„ 11	Noorwegen	Favoriten	P. Kauren	Melbourne	11 April	Batavia
„ —	Zweedsch	Torefors	H. F. Jansen	Adelaide	7 Maart	„
„ 12	Engelsch	Areta	H. F. Scott	Melbourne	30 „	Singapore

Aangekomen schepen te *Batavia.*

VLAG.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
Mei 10	Ned. Indisch	schoener	Pangeran Moh. Sah	Hadjie Wadiu	Bencoelen	23 April	Hunter, Houghton & Co.
„ 11	Nederlandsch	bark	Jupiter	P. Burggraaff	Cheribon	9 Mei	Haager & Schuurman
„ —	Z. M.	stooms.	Montrado	Luit. t/z. 1 kl R. de Haes	Padang	4 „	
„ 12	Nederlandsch	schip	Minister van Hall	O. de Haas	Glasgow	17 Dec.	G. Wilson & Co.
„ —	„	3 mast	schoener Argo	A. W. van Teutem	Badjoa	6 Mei	Reynst & Vinju.
„ —	„	schip	Elisabeth Jacoba	J. G. Lucas	Amsterdam	8 Jan.	Jacometti & Co.
„ —	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	H. J. Roseboom	Cheribon		W. Cores de Vries.
„ —	Nederlandsch	schip	Broedertrouw	C. Rotgans	Soerabaija	1 Mei	van Ommeren, Rueb & Co.
„ 13	Ned. Indisch	bark	Alnoer	Sech Marzoekie	Samarang	9 „	B. J. Jacobs.
„ —	„	„	Aboelhair	Sech Bakreso	Soerabaija	20 April	„

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Mei 13	Ned. Indisch	brik	Pasekan	Jo Setjoe	Pecalongan
„	„	bark	Batavia	Said Aljufrie	„
„ 13	Nederlandsch	schip	Jedo	W. van der Heeven	Cheribon via Samarang

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Zeeploeg*	F. H. Kramer	Banjermasing	Haager & Schuurman.
„	brik	Karel August*	A. Huizer	Soerabaija	„
„	bark	Alida Maria*	J. de Vries		„
„	„	Gelderland*	D. Crap Hellingman		„
„	„	Aldebaran	R. G. Meyboom		Schimmelpenninck & Co.
„	schip	van Galen	J. R. Smit		„
„	„	Acadia	G. Greefkes		„
„	bark	Bommelerwaard	Loos		„
„	„	Graaf van Heiden Reinestein	J. Warmstiker		„
„	brik	St. Michael	L. D. Boswyk		„
„	„	Jacqueline en Elise	B. Sikkens		Busing, Schröder & Co.
„	„	Elisabeth Jacoba	J. G. Lucas		Jacometti & Co.
„	bark	Minister van Hall*	O. de Haas	Soerabaija	G. Wilson & Co.
„	„	E. W. van Dam van Isselt	J. C. Kolm		Landberg, Bezoet de Bie & Co
„	„	Louis Meijer	O. Hazewinkel		„
„	„	Alblasserwaard	van Linderen		„
„	schip	Noord Brabant	H. R. Bok		„
„	„	Nassau*	Hunnagel	Japan	Dümmler & Co.
„	bark	Herman*	M. van Velthoven		„
„	„	Ferdinand en Louis*	J. K. de Weerd		Jacometti & Co.
„	„	Dorothea Henriette	D. Smit		C. Bahre & G. Kinder.
„	„	Maria Adolfina*	Blom		E. Moormann & Co.
„	„	Nicot*	J. Amesz	Soerabaija	„
„	„	Drie Gebroeders*	Kramer		van Ommeren, Rueb & Co.
„	schip	Princes Sophia	A. P. Hoffman		„
„	„	Wilhelmina*	van Dalen		„
„	„	Broedertrouw*	C. Rotgans	Nederland.	„
„	bark	Jan van Brakel*	C. Verheij		„
„	„	Concurrent	T. D. de Witt		„
„	„	Jannetje*	A. Lupcke		B. Kopersmit & Co.
„	schip	Admiraal Tromp*	J. van Tubergen		„
„	„	Philips van Marnix*	E. van Duijn		„
„	„	Bulgersteijn*	Veshagen		„
„	„	Biesbosch*	J. H. Mugge		„
„	bark	Regina	J. Lelijvelt		„
„	„	Cornelis Gips	M. van Rijn van Alkemade		„
„	schip	Neptunus	P. Schuurman		„
„	bark	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		„
„	schip	Phoebus	de Roever qq		Paine, Stricker & Co.
„	„	Willem de Eerste	T. J. Nieufeld		[illegible]
„	bark	Stad Middelburg*	D. D. Ouwehand		Maclaine, Watson & Co.
„	schip	Electra*	H. Wegman		„
„	„	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		„
„	„	Egbert*	Tormijn		„
Nederl. Ind.	schoener	Hougan*	Lim Kwiesoeij	Samarang	B. J. Jacobs.
„	brik	Atiatool Rachman*	Sech Bafadel		„
„	bark	Fathoor Rachman*	Said Assegaf	Sumbawa	„
„	„	Fathool Wahap*	Sech bin Smeer		„
„	„	Vernon*	C. M. van Nooijen	Samarang en Banjermass.	Buijs, Jacobsen & Co.
„	„	Faidool Rachman*	Said Ba-älie	Samarang	„
„	„	Goanlie*	Lo Sientjing		„
„	„	Kalimanten*	Lie Oentat	Samarang en Banjermass.	„
„	schoener	Indramaijo*	Tan Tjinghian	Palembang	„
Engelsch	brik	Triton*	R. W. Sharpe	Australie.	Martin, Dyce & Co.
„	stooms.	Leichardt*	M. Cox		Hunter, Houghton & Co.
„	bark	Albert Edward*	Metchell	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
„	„	Lady Alice*	Smith		G. Wilson & Co.
„	brik	J. C. Ross	Ballard	Cocos Eilanden	„
Fransch	bark	Johanna*	Wetzel		C. Bahre & G. Kinder.
„	„	Vallée de Lur*	C. Lafitte		J. Cezard & Co.
Zweedsch	brik	Balder*	Sjöberg		Paine, Stricker & Co.
„	bark	Götaborg*	Björh		Metzendorff, Wilmans & Co.
„	„	Westerwik*	Westermark	Nederland	„
Noorw.	„	Sylphide*	Rudstad		„
Pruissisch	schip	Johanna Wagner*	Woerst		„
Amerikaansch	bark	Telegraph*	Giles	Singapore	Hunter, Houghton & Co.
„	schip	Boehland*	Serjant		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Dolphin*	J. H. Kelleij		Paine, Stricker & Co.
Hamburgsch	bark	Dorothea*	Gantschow		Metzendorff, Wilmans & Co.
„	„	Christiaan*	Binder		C. Bahre & G. Kinder.
„	„	Esperanza*	M. Johannsen		„
Bremer	„	Generaal Jacobij*	Weiland	China	„
Oostenrijk	schip	Lorenza*	Poschiel		Maclaine, Watson & Co.
Oldenburg	bark	Ammerland*	Tapken	Californie	Busing, Schröder & Co.

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Banjoewangie.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
April 17	Ned.	schip	Prins Mauritz	J. J. Bart	Amsterdam
„ —	Z. M.	stooms.	Samarang lt. t/z. 1 kl.	d'Hamecourt	Soerabaija
„ 22	N. I.	schoen.	Venus	Djan	„
„ 23	Fr.	schip	Estelle et Reine	de la Capelle	Batavia
„ 24	Eng.	schoen.	Sea Witch	T. Devine	Soerabaija
„ 25	Bal.	„	Ida	Kerto	„
„ —	Z. M.	stooms.	Samarang lt. t/z. 1 kl.	d'Hamecourt	„

Vertrokken schepen van *Banjoewangie.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April 15	Ned.	schip	Carolina	L. Struijk	Wijnkoopsb.
„ 18	„	„	Prins Mauritz	J. J. Bart	Soerabaija
„ 20	Z. M.	stooms.	Samarang lt. t/z. 1 kl.	d'Hamecourt	„
„ 23	N. I.	schoen.	Venus	Djan	„
„ 24	Fr.	schip	Estelle et Reine	de la Capelle	Balie Badong
„ 25	Eng.	schoen.	Sea Witch	T. Devine	Adelaide
„ 26	Bal.	„	Ida	Kerto	Balie Badong
„ 27	Z. M.	stooms.	Samarang lt. t/z. 1 kl.	d'Hamecourt	Ampenan

Aangekomen schepen van *Panaroekan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
April 18	N. I.	kotter	Poulina	Latip	Banjoewangie

Vertrokken schepen van *Panaroekan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April 18	N. I.	kotter	Poulina	Latip	Passoeroean

Scheepstijdingen.

— Het Nederlandsche schip *Equator*, kapt. Appel, hetwelk te Liverpool voor Batavia beladen was, vertrok 19 dezer met behulp van een sleepboot van die stad om zijne reis te aanvaarden. Naauwelijks tegenover de noordzijde der stad gesleept, ontdekte men brand en steeg er plotseling een zware rook uit het kabelgat, terwijl een oogenblik later uit het achterluik en de kettingkokers de vlammen uitbraken. In het achterschip namen deze dadelijk de overhand, zoodat kajuit en kerk weldra geheel ongenaakbaar waren. Niettegenstaande de onvermoeide pogingen der equipage, bleek het alras dat zonder assistentie van den wal geene redding mogelijk was en werd besloten het schip zoo na mogelijk aan het land vast te zetten en er gaten in te kappen ten einde het daardoor instroomende water den brand zoude kunnen blusschen; door het vallen van het water bleef dit echter zonder effect, terwijl schip en sleepboot droog vielen. Intusschen werden door de agenten de heeren Vos Browne en Co. de noodige maatregelen genomen, en ten spoedigste twee sleepbooten met vier brandspuiten en brandpolicie naar het schip afgezonden. Geene moeite werd gespaard, geen gevaar ontzien, maar alle pogingen bleven vruchteloos. Onder deze omstandigheden hielden genoemde heeren met den kapitein en de autoriteiten der „Underwriters Room" een acouult en werden oogenblikkelijk experts benoemd, die order gaven voor nog twee stoombooten met een aantal brandspuiten. Door het aanwakkeren van den wind nam de brand, niettegenstaand de groote massa ingeworpen water, zoodanig toe, dat de equipage het schip moest verlaten. Des avonds ten 7 ure was het dek geheel weggebrand, terwijl in den daarop volgende nacht de masten vielen. Slechts op den middag van den 20sten werd de brand door het wassende water gebluscht. Eenige touwwerk en weinige zeilen zijn geborgen. De lading, die op £ 60,000 geschat wordt, is geheel vernield. Niemand der equipage heeft eenig letsel bekomen en voor hunne huisvesting is gezorgd; echter is een Eng. bootsman door het vallen van den mast gedood, terwijl een policie dienaar in het tusschendek is gevallen en erge brandwonden heeft bekomen. Omtrent de oorzaak schijnt volstrekt geen vermoeden te bestaan: men gelooft, dat die onder de lading in het tusschendek moet gezocht worden.

— Het op 19 Maart van Brouwershaven naar Batavia vertrokken Ned. schip *Corn. Wernard Edward* kapt. Bakker, is den 21sten met schade uit zee teruggekomen en naar Hellevoetsluis vertokken om te repareren.

— De Ned. schepen *Java Courier*, kapt. Dispering, van Amsterdam naar Samarang *Maria Johanna*, kapt. Geerling, van dito naar de Kaap de Goede Hoop, zijn gisteren in het Noordhollandsche Kanaal in aanzeiling geweest. Laatstgenoemde bekwam daarbij vrij belangrijke schade.

— Het van Batavia te Texel gearriveerde Nederlandsche schip *Triton*, kapt. Olie, heeft bij de Uiterton aan den grond gezeten en daardoor anker en ketting verloren.

— Volgens particulier berigt van kapt. Sterkenburg, voerende het schoenerschip *St. Helena*, in dato 16/17 deze, was gemeld schip, na eerst van 2 ankers, ter reede van Dungarvon (Ierland) te zijn afgeslagen, op strand geraakt. Daarna, hoewel zeer lek, met hoogwater weer in vlot water gebragt zijnde, is hetzelve op nieuw door een vliegende storm overvallen en van 3 ankers weggeslagen en op eene zandbank geraakt, waar het schip zeer gevaarlijk zat, zoodat men vreesde dat het wrak zoude worden. De lading was nog grootendeels aan boord, maar het schip had zeer veel geleden.

— Een particulier schrijven van kapt. v. d. Hart, voerende het brikschip *Gouverneur van Swieten*, van Rotterdam naar Padang, deelt mede dat hij zich den 31sten Januarij jl. in goeden staat zeilende bevond op 2° NB. en 22° WL; passagiers en equipage waren in volmaakten welstand.

— De berigten uit Genua (Brasilie) behelzen het arrivement aldaar van het Nederlandsch schip *Anna Geertruida*, kapt. van Ingen, van Antwerpen naar Rio-Janeiro bestemd.

Men was omtrent dit vaartuig zeer ongerust, daar het bij het vertrek der laatste mail, van Rio reeds 120 dagen reis had.

— Volgens officiële opgaven bedroegd het aantal schipbreuken en kleinere scheepsrampen op de Engelsche kust in het jaar 1858, 1170 tegen 1143, 1153 en 1141 in de jaren 1857, 1856 en 1855. Onder de verongelukte vaartuigen waren 957 Britsche en 209 vreemde en van beiden te zamen 48 stoomschepen. Het totale verlies beliep £ 435,656, de verzekering £ 414,317. Ten gevolge van aanzeilingen waren 50 schepen totaal te gronde gegaan. Van 1895 personen, die in levensgevaar verkeerden, werden 1555 gered.

Cowes 11 Maart. Het alhier door contrariewind binnengeloopen Nederlandsche schip *Hermine Maria Elisabeth*, kapt. Boujer, van Amsterdam naar Samarang, is op de reede aangedreven door het schip *Mary Ann*, kapt Booth, van Sunderland naar Oporto bestemd. De aandrijving werd veroorzaakt doordien de *Mary Ann* weigerde in de wending. Evengenoemde schip bekwam vrij belangrijke schade, doch het Nederlandsche schip slechts eenige ligte schade aan den boeg.

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 13 Mei 1859.

Arak, *f* 65—.
Koffij, Java, zonder voorraad.
——— Padang, *f*. 35,— verkocht.
Suiker, No. 16. *f* 18,25 @ *f* 18,50, kleine omzetting.
Rijst, Indramaijoe met zakken, *f* 150,— @ *f* 165,—.
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 150 @ *f* 165,—, afgedaan.
——— „ „ 2de „ *f* 140,— @ *f* 145,— van de hand gezet.
——— Carga *f* 110 @ *f* 120,— verkocht.
Wisselkoers op Holland 99 $^1/_2$ à pari
„ „ Engeland, *f* 11,80 ℔ £.
„ Gouvernement 99$^1/_2$ à pari.

Te SOERABAIJA, den 9 Mei 1859.

Suiker No. 16 nominaal.
Koffij nominaal.
Rijst, (carga) ℔ koyang *f* 120,— @ *f* 130,—
„ (witte) „ „ *f* 160,— @ *f* 170,—
Koehuiden *f* 40, ℔ picol.
Arak ℔ legger, *f* 50,—
Olie (Klapper) *f* 15,—
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting. *f* 8,— @ *f* 9,—
Wisselkoers pari. op Londen *f* 11$^3/_4$.

HANDELSBERIGTEN

Aan- en Uitvoer te Batavia van den 6 tot en met den 9 Mei 1859.

Aanvoer.

Van Bordeaux per Fr. schip *Vallée de Lur*, gez. Lafitte, J. Cezard en co.

604 kn. wijn, 16 oxh. do. 1000 do. cognac, 1101 coll. prov. en dranken, 150 do. diversen, *Agenten.*
500 kn cognac, *Busing, Schröder en co.*
50 kn. wijn, *B. Kopersmit en co.*
12 kn wijn, *E. Moormann en co.*
62 coll. diversen, 12 vn wijn, *Leroux en co.*
2 vn cognac, 6 kn. gedr vruchten, 26 do. azijn, 1 do. conservis, 4 do kaas, 10 do. vruchten op water, 10 bs. kurken, *C. Bahre en G. Kinder.*
16 coll diversen, *L. Platon.*
19 coll. diversen, 2 kn. wijn, *Order.*

Van Nederland per Ned. bark *Nicot*, gez. Amesz, agt. E. Moormann en co.

5 kn. meubelen, 3 do. porcelein en aardewerk, 12 vs. vogelzaad, 1 kt. kramerijen, *Gebr. Roselje en co.*
1 rijtuig, 7 kn. machinerien, 1 do. zoutzuur, *Tiedeman en van Kerchem.*
29 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
15 fusten teneriffe wijn, *C. Bahre en G. Kinder.*
25 pakk. garen, 1 kt. gelakt leder, 1 bl. vlaggedoek, 14 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
1 kt. chocolaad, 1 do medicijnen, 2 vs. vogelzaad, *Blom van Geel*
1 kt zilverwerk, 1 do. boeken, 1 galvanisch toestel, 1 zadel, 1 kt. kramerijen, *Wolen.*
2 kn. boeken, 1 do. platen en kramerijen, 1 do. drukletter, 5 do. houtwerk, 1 do. boeken en kramerijen, 1 do. provisien, 1 do. druk inkt, *H. M. van Dorp,*
14 coll. provisien, 50 vs boter, *J. Cezard en co.*
18 kn. koopmanschappen, 8 coll. do 10 do. manufact., 4 do. marmerwerk, 108 do. albastwerk, 21 do. marmerbladen, 122 ps. ijzerwerk, *Haager en Schuurman.*
2 kn. boeken en papier, 1 do. stalenpennen, 2 do. inkt, *Order.*
1 kt. boeken, *Lange en co.*
6 vn. wijn, 25 coll. manufact., *B. Kopersmit en co.*
100 vs. boter, 35 kn. koper, 25 do. spijkers, 50 pakk. papier, 40 do. manufact., 6 bn. zakken, *Schimmelpenninck en co.*
12 kn. wijn, 6 do. provisien, 3 do. manufact., 432 coll. do 2 do. geweren. do. papier. 100 md. bier, *Agenten.*
17 kn diversen, *Jacometti en co.*
200 md. bier, 2 kn. provisien, *van der Meulen en co.*
93 coll. diversen, *John Pryce en co.*
2 kn. diversen, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
1 kt. goud en zilverwerk, *Pandel en Stiehaus.*
26 kn. ijzerwerk, 1 do. verfwaren, 60 coll. manufact., *Engelhard en co.*
42 coll. manufact., 12 kn koper, 3 vs spijkers, *B. van Leeuwen en co.*
57 coll. manufact., 100 keld. olie, *Arnold en Zn.*

Voor Soerabaija.

300 kn. koopmanschappen, 1 do. schoenen, 2 bn. manufact., *P. Kervel en co.*
25 coll. meubelen, 1 kt glas 1 do suikermonsters, 3 do koopmanschappen, [illegible] coll provisien, 103 kn. wijn, 4 fusten do. 100 hammen, *Schimmelpenninck en co.*
6 kn, meubelen, *van Tijen.*
150 vs loodwit, *Ruyl, Cramer en co.*
1 kt. aardewerk, 4 do. diversen, 3 do. manufact., *van der Linden.*
4 kn. porcelein, *Hamelberg*
1 piano, *Karthaus en Melchers.*
1 kt. boeken, *Hoot.*
1 vt. ijzerwerk, *Bajer en co.*
175 coll manufact., *B. van Leeuwen en co.*
28 do. provisien, *Order.*
1 kt. boeken, *Bake.*

Van Melbourne per Ned. bark *Maria Adolfina*, gez Blom, agt. E. Moormann en co.

2812 stav. ijzer, 24 kn. wijn, 50 vs. boter, *Agenten.*

Van Soerabaija per Oldenb. schip *Ammerland*, gez. Tapken, agt. Busing, Schröder en co.

3980 pic suiker, 100 do. rotting, *Order.*

Van Bushire per Amerik. schip *Telegraph*, gez. Giles, agt. Hunter, Houghton en co.

2164 zakk tarwe. 1554 matten do. 1512 zakk. dadels, 16 do. comijnzaad, [illegible] do. anijszaad, 2 do. corianderzaad, 24 do [illegible], 3 do. zaden, 9 do. gram, 1 pak was, 2 zakk. salpeter, 16 do. rozijnen, 24 do amandelen, [illegible] bittere do 8 md gedr. visch, 2 kn rijst, 98 [illegible] rozenwater, 48 kn [illegible] 415 do. ghie, 6 pakk. rozijnen, 1037 ks. gedr. vruchten, 1 do. [illegible], paarden, *Gaspers en co.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Indramaijo per Ned. bark *Whampoa*, gez. van der Hoff, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

1920 pic. tin, *Reijnst en Vinju.*
170 do. rotting, *Agenten.*

Voor Indramaijo.

6 kn. wijn, 1 vt. katoen, 1 kt. zout, 1 do. patjols, *Reynst en Vinju.*
6 vn. koolteer. *Agenten.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Anna Digna*, gez. Ouman, agt. Haager en Schuurman.

70 keld. genever, *Aan boord gebleven lading.*

Voor Soerabaija.

50/m. goeniezakken, 15 kn. effenrood, 7 do. gev. katoen, 1 pak monsters, *N. H. M.*
8 vn. ijzerdraad, 6 ankers, 6 kettingen, 2 wielen, *Hunter, Houghton en co.*
300 keld genever, *Reynst en Vinju*
1 kt leder. 1 wagen, *Zakara en Audineau.*
2 kn. gedr. katoen, 4 do. chitzen, 5 do [illegible], 1 do. beddetijk, 1 bl. zeildoek, 8 kn. manufact., 5 bn. do 1 kt. sarongs, uit entrep. *Martin, Dyce en co.*
108 keld. genever, *Thomas.*
4 kn. eau de cologne, 8 do. porcelein, en glaswerk, *Agenten.*
250 vn. meel, 71 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Naar Padang per N. I. bark *Bintang Anem*, gez. de Gel

20 md. aardewerk, 1 do. wit katoen, *Arnold en Zn.*

Zie verdere lading Java-Bode dd. 4 Mei 1859 No. 36.

Naar Samarang en Soerabaija per Ned. schip *Baron van Hardenbroek*, gez. Hennij, agt. Haager en Schuurman.

7 kn meubelen, 1 do. spiegels, 2 stoelen, *Castaletta en co*
45 kn. chitzen, 10 do effenrood, 1 pak monsters, 229 coll. diversen, *N. H. M.*
40 ps. karren assen, *Metzendorff, Wilmans en co.*
15 kn ongebl. katoen, *Said Aloewie Atas.*
20 ks. sla olie, 250 tobb. staal, *E. Moormann en co.*

Zie verdere lading Java-Bode dd. 23 April 1859 No 33.

Naar Nederland per Ned. schip *Resident van Son*, gez. Kramers, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

528 pic rotting, 1542 do. suiker, 5667 do. gaba, 60/m. mal. stokken, 50 [illegible] arak, *Agenten.*
85 kn. soija, uit entrep. *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
1 kn. thee, 1 keld. arak, 1 kt kerrij kruiden, *van Riet en ter Gouw.*
2 kn. zilverwerk, uit entrep. *Haager en Schuurman.*

Naar Manilla per Fr. schip *Alp Nicolaes Cezard*, gez. Bezier, agt. J. Cezard en co.

186 pic. rotting, 3255 do. rijst, *Agenten.*
25 tobb staal, 400 keld. genever, uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
250 tobb. staal, 500 pic. ijzer, uit entrep. *E. Moormann en co.*
1 kt sardijntjes, uit entrep *L. Platon en co.*
29 krandj aardewerk, *Martin, Dyce en co.*
35 kn. diversen, *Aan boord gebleven lading.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 11 tot en met 13 Mei 1859.

Met de Ned. bark Jupiter, kapt. P. Burggraaff de heer P H. Lesquil[illegible] van Cheribon.

Met het N. I. stoomschip Oenarng, kapt. S. Van Hulstaijn, de kapt. der [illegible] Veldman, 1ste Luit. der Inf. Trompheller, 2de Luits Van Ham en Van A[illegible] adj onderoff Albert, de hh. Nagel, van den Broek, Wermuth, Schrette, M[illegible] Crone en 2 kinderen, Mejufvr. Vleerheij benevens Z. M. troepen van [illegible]

Met het Ned. schip Minister van Hall, kapt. O. de Haas, de hh, J. [illegible] schil en J Grio van Glasgow.

Met het Ned. schip Elisabeth Jacoba, kapt. J. G. Lucas, de heer J. F. G[illegible] nicker van Amsterdam.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.